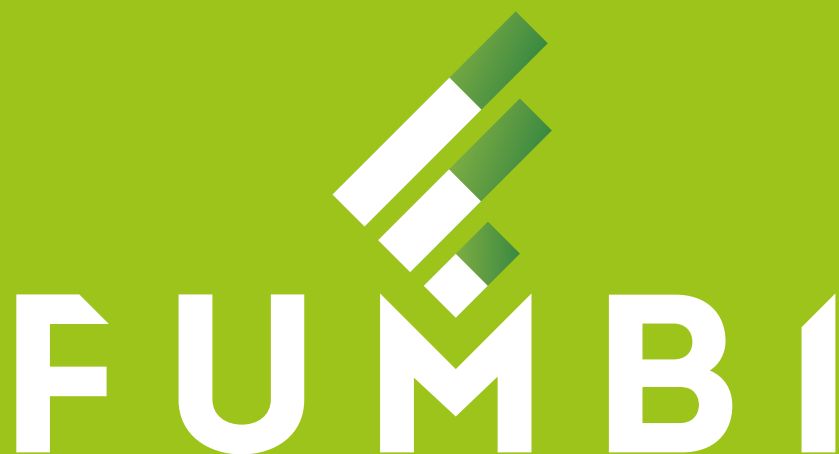

KRYPTO BLIŽŠIE K VÁM

VÝROČNÁ SPRÁVA Z TRHU KRYPTOMIEN 2022

AUTORI

David Stancel, MSc., Ing. Daniel Mitrovský,
BSc. Linda Mazánová , Bc. Dušan Trnkoczi

PREDSLOV

Rok 2022 bol azda jedným z najťažších rokov v celej histórii kryptomien. Bol poznačený mnohými negatívnymi udalosťami a zlyhaniami jednotlivcov, inštitúcií či protokolov. Síce sa hackerské útoky či zlyhania protokolov dejú vo svete kryptomien relatívne pravidelne, no objem odcudzených prostriedkov prostredníctvom hackov sa tento rok vyšplhal na naozaj vysoké hodnoty.

Krach veľkých inštitúcií sme už vo svete kryptomien v minulosti videli. Keď pred pár rokmi došlo ku krachu najväčšej bitcoinovej burzy na svete Mt.Gox, cez ktorú sa vtedy uskutočňovalo viac než 80 % všetkých obchodov, mnohí predikovali, že to bude znamenať smrť Bitcoinu. V roku 2022 našťastie už taká vplyvná a monopolná organizácia v kryptomenovom ekosystéme ani neexistuje. Tento typ moci sa decentralizoval v čase. Avšak, počet významných inštitúcií, ktoré v tomto roku zbankrotovali, je nevídaný. Three Arrows Capital, Celsius, BlockFi, či FTX patrili medzi najväčších hráčov vo svojich oblastiach. Dôvody kolapsov týchto spoločností boli rôzne, zatiaľ čo niektoré skutočne zlyhali v manažovaní rizika svojich relatívne rozumných pozícií, iné nezodpovedne hazardovali s peniazmi klientov. Niektoré dokonca bez hanby podvádzali a klamali svojich klientov v snahe obohatiť sa.

Zatiaľ s určitosťou nevieme povedať, čo všetko stálo za udalosťou, ktorá celú túto sériu bankrotov spôsobila. Kolaps ekosystému Terra sa určite zapíše nielen do dejín kryptomien, ale aj financií. Ešte nikdy v histórii kryptomien neskolaboval taký veľký projekt takým trpkým spôsobom v takom krátkom čase. Navyše, za podpory takých významných hráčov na trhu. Niet pochyb, že o celej tejto ságe si skôr či neskôr budeme môcť pozrieť dokumentárne filmy.

Nie je prekvapením, že negatívne správy z kryptosвета obletujú svet častejšie a rýchlejšie, ako tie pozitívne. Tie pozitívne sa však často ani zďaleka netešia takej mediálnej pozornosti. No tiež o ne nie je núdza. Hlavne, ak sa človek pozrie na vývoj rôznych protokolov. To určite platí napríklad aj o bitcoinovej Lightning sieti, ktorá zaznamenala pomerne veľký technologický progres a maturita ekosystému sa výrazne zvýšila. Ethereum vývojárom sa podaril husársky kúsok v podobe transformácie siete na Proof-of-Stake algoritmus bez toho, aby si to bežní užívatelia čo i len všimli. Vo svete DeFi je viacero projektov, ktoré napredujú raketovým tempom a prinášajú zaujímavé inovácie. Uniswap integroval NFTčka, Polygon a ďalší predstavili verzie Ethereum virtuálnej mašiny (EVM) na báze zero-knowledge proofs, a zatiaľ čo TerraUSD skrachoval, iný frakčný algoritmický stablecoin Frax si dokázal pevne zachovať viazanosť s americkým dolárom.

Progres sa dial aj mimo zdrojových kódov. Stredoafrická republika, ako ďalšia krajina, prijala bitcoin za svoj. Bitcoin sa dostal aj na dôchodkové účty Američanov, ktorí si v ňom môžu teraz dlhodobo sporiť a Európska únia konečne zverejnila finálnu verziu MiCA, ktorá bude upravovať služby spojené s kryptomenami vo všetkých členských krajinách. Hoci očista kryptotrhu spôsobila krátkodobý pokles cien a záujmu, v dlhodobom horizonte sa propozícia kryptomien nemení. Ich potenciál sa neoslabil. Práve naopak. Prežitie týchto turbulentných časov integritu celého ekosystému posilnilo a je len otázkou času, kedy sa to začne opätovne reflektovať aj do cien samotných kryptoaktív.

David Stancel, MSc.
Chief Investment Officer

ZHRNUTIE

- Rok 2022 bol pre kryptoinvestorov veľmi náročný. Pod vplyvom zlej makroekonomickej situácie opustili trh kryptomien stovky miliárd dolárov a ceny kryptoaktív sa prepadli o desiatky percent.
- Najvýznamnejšou udalosťou tohto kalendárneho roka bol jednoznačne pád blockchainovej platformy Terra a jej algoritmického stablecoinu TerraUSD.
- Pád Terry spustil na trhu kryptomien reťazovú reakciu likvidácií. Do problémov sa dostali spoločnosti ako Celsius, Voyager Digital, Three Arrows Capital či kryptoburza FTX.
- Ethereum v septembri absolvovalo veľmi dôležitú aktualizáciu The Merge. Aktualizácia so sebou priniesla prechod z konsenzuálneho algoritmu Proof-of-Work na Proof-of-Stake.
- Regulačný rámec kryptomien MiCA bude už čoskoro realitou. Európska únia sa dohodla na jeho právnom znení. Priniesť by mal vyššiu transparentnosť, ako aj jednotné pravidlá pre všetky kryptospoločnosti pôsobiace v rámci EU.
- Najväčší správca aktív na svete BlackRock, ktorý má pod správou aktíva v hodnote viac než 10 biliónov dolárov, vstúpil do sveta kryptomien.
- Najpoužívanejším blockchainom na interakcie s DeFi aplikáciami bol v roku 2022 Ethereum. Výraznej popularite sa tešil aj Binance Smart Chain či Tron.
- Objemy obchodov na najväčšom NFT trhovisku klesli počas roka 2022 až o 97 %. Najväčšou bizarnosťou v sektore NFTs za minulý rok bola NFT kolekcia bývalého prezidenta USA Donalda Trumpa.
- Najväčším stablecoinom na trhu zostáva aj naďalej Tether s trhovou kapitalizáciou 65 miliárd dolárov. Na druhom a treťom mieste sa nachádzajú USDC (42 miliárd) a BUSD (22 miliárd).
- Fumbi počas roka 2022 prinieslo svojim klientom niekoľko nových produktov a inovácií. Prostredníctvom platby na pošte či našej mobilnej Fumbi aplikácie môžu klienti investovať do nového Fumbi Staking Portfólia a iných produktov jednoducho a bezpečne.

OBSAH

PREDSLOV	2
ZHRNUTIE	3
OBSAH	4
ROK 2022 V ČÍSLACH	6
Trhová kapitalizácia kryptotrhu	6
Trhová dominancia	7
Bitcoin v roku 2022	8
Ethereum v roku 2022	9
Výkonnosť populárnych altcoinov v roku 2022	11
NAJDÔLEŽITEJŠIE UDALOSTI ROKU 2022	12
Pád blockchainovej platformy Terra	12
Kríza kryptoinštitúcií a kolaps FTX	12
Migrácia siete Ethereum na Proof-of-Stake	13
Schválenie regulačného rámca MiCA	13
Bitcoin sa stal zákonným platidlom v ďalšej krajine	14
Zákaz používania aplikácie Tornado Cash v USA	14
Instagram podporuje NFTs	14
KRYPTOMENY A SVET TRADIČNÝCH FINANCIÍ	15
Agresívna monetárna politika Fedu	15
Fidelity pridalo bitcoin do dôchodkových plánov v USA	15
BlackRock vstúpil do sveta kryptomien	15
Shopify integruje Strike Wallet	15
ON-CHAIN DÁTA - BITCOIN	17
BTC – Celkový počet adries	17
BTC – Adresy so zostatkom viac ako 0,1 BTC	18
BTC – Obežná zásoba	19
BTC – Ročná aktívna zásoba	19
BTC – Bilancia na burzách	20
BTC – Priemerný transakčný poplatok	20
BTC – Hashrate	21
BTC – Fear & Greed Index	22
ON-CHAIN DÁTA - ETHEREUM	23
ETH – Počet aktívnych adries	23
ETH – Počet denných transakcií	24
ETH – Bilancia na burzách	24
ETH – Priemerný transakčný poplatok	25
ETH – Zásoba	26
ETH – Spálené poplatky	26
ETH – Stakenuté ETHs	27

OBSAH

DEFI V RETROSPEKTÍVE	28
Počet používateľov DeFi aplikácií	28
zkEVMs	29
DeFi – Total Value Locked (TVL)	29
TVL podľa chainov	30
Najpopulárnejšie DeFi aplikácie súčasnosti	30
Najpopulárnejšie decentralizované burzy podľa zobchodovaného objemu	31
Analýza protokolu – Uniswap a integrácia NFTs	31
Bridges (Mosty)	31
REN – prechod na 2.0	32
Hacky v sektore DeFi	32
NFTS, GAMEFI A METAVERSE	34
Čo sa stalo s NFT trhom v roku 2022?	34
Decembrová bizarnosť: Trump Digital Trading Cards	36
Čo je to metaverse?	37
Meta – Čo bude s metaverse?	37
Metaverse verzia Web 3.0	38
ALTERNATÍVNE SMART KONTRAKTOVÉ PLATFORMY	39
Vývoj ekosystémov smart kontrakt platforiem v roku 2022	39
Implikácie pre smart kontraktovú platformu Solana po krachu burzy FTX?	39
STABLECOINY	40
Ako na tom v roku 2022 boli alternatívne stablecoiny?	40
USDC – Zmrazenie adries spojených s protokolom Tornado Cash	41
NOVINKY VO FUMBI ZA ROK 2022	42
Fumbi na Dubai Expo 2020	42
Ocenenia SuperBrands a Deloitte Technology Fast 50	42
Fumbi na pošte	42
Fumbi mobilná aplikácia	42
Fumbi Kredit	42
Fumbi Academy	43
Fumbi Staking Portfólio	43
Fumbi Zamestnanecký Program	43
INVESTUJTE DO KRYPTOMIEN S FUMBI	44
Portfólio produktov Fumbi	44

ROK 2022 V ČÍSLACH

Trhová kapitalizácia kryptotrhu

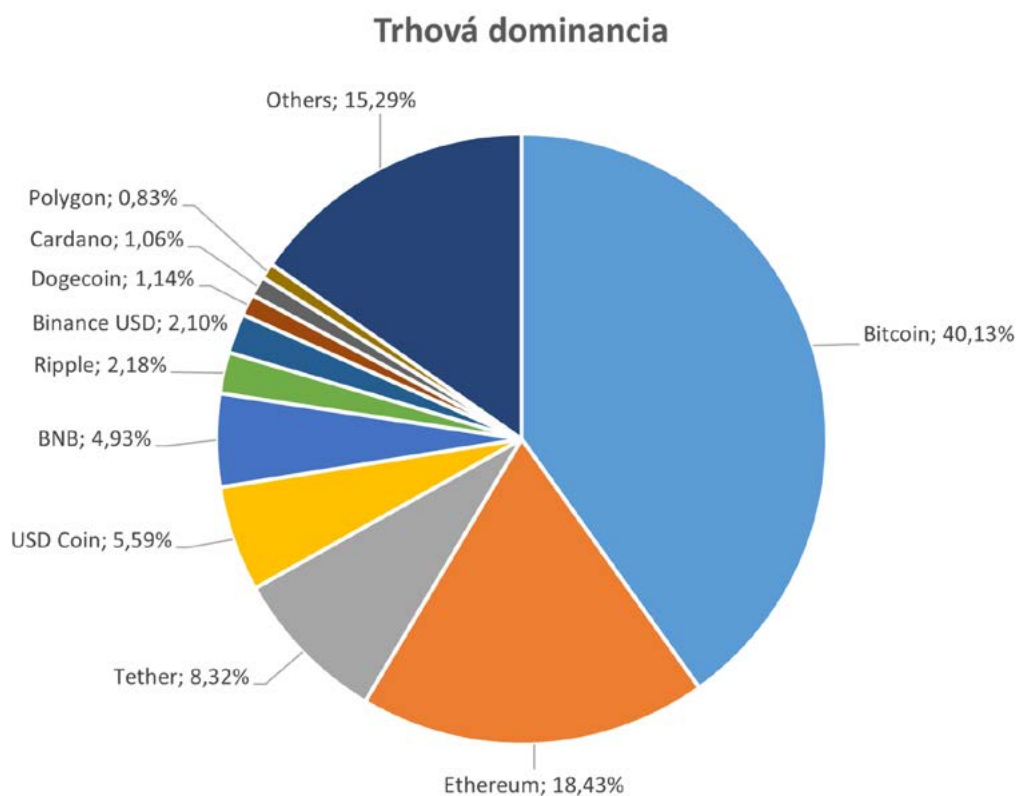
Celková trhová kapitalizácia v roku 2022

Zdroj: Coinmarketcap

Hodnota celého trhu kryptomien bola začiatkom roka 2022 na úrovni 2,25 bilióna dolárov. V priebehu dvanástich mesiacov klesla kapitalizácia kryptotrhu o 64 % na koncoročnú úroveň 795 miliárd dolárov. Najvyššia kapitalizácia trhu v tomto roku bola dosiahnutá 3. januára 2022, kedy bola hodnota trhu 2,26 bilióna dolárov.

Trhová dominancia

Zdroj: Fumbi Research

Klesajúci trend bitcoinovej dominancie sa v roku 2022 výrazne spomalil. Dominancia bitcoinu zostala takmer nezmenená a v priebehu roka klesla len o 0,4 percentuálneho bodu z 40,5 % na koncoročných 40,1 %. Svoje postavenie na trhu však posilnili niektoré alternatívne kryptomeny, ako ethereum, tether či BNB.

Bitcoin v roku 2022

Zdroj: Coinmarketcap

Bitcoin otváral rok 2022 na cene 46 300 dolárov a uzavrel ho na cene 16 557 dolárov. Hodnota bitcoinu klesla v porovnaní so začiatkom roku 2022 o 64,23 %. Pokles hodnoty bitcoinu, ako aj iných aktív bol spôsobený najmä nepriaznivou makroekonomickou situáciou, vysokou infláciou či vojnou na Ukrajine. Najnižšia hodnota bitcoinu v tomto roku bola zaznamenaná v novembri počas krízy kryptoburzy FTX, kedy sa v jednom momente bitcoin prepadol až na 15 500 dolárov.

Mesačná návratnosť bitcoinu v roku 2022

Mesačná návratnosť Bitcoinu v %

Zdroj: Fumbi research

Počas tohto roka zaznamenal bitcoin 8 mesiacov so zápornou mesačnou návratnosťou a len 4 mesiace s kladnou návratnosťou. Najhorším mesiacom pre bitcoin bol mesiac jún, kedy v priebehu jedného mesiaca klesla jeho cena až o 37,28 %.

Trhová kapitalizácia bitcoinu v roku 2022

Zdroj: Coinmarketcap

Bitcoin otváral rok s trhovou kapitalizáciou 876 miliárd dolárov a uzavrel ho s kapitalizáciou 319 miliárd dolárov. Kapitalizácia bitcoinu počas tohto roka klesla celkovo až o 63,5 %. Od trhového maxima dosiahnutého v novembri 2021 klesla trhová kapitalizácia bitcoinu o 73,6 %.

Ethereum v roku 2022

Zdroj: Coinmarketcap

Trhová dvojka ethereum otvorila rok 2022 na cene 3 683 dolárov. Valuácia etherea klesla počas tohto roka o 67 % na súčasnú hodnotu 1 198 dolárov. Cena etherea zároveň ku koncu tohto kalendárneho roka klesla o 75,5 % z jeho maxima dosiahnutého v novembri 2021.

Mesačná návratnosť kryptomeny ethereum v roku 2022

Mesačná návratnosť Etherea v %

Zdroj: Fumbi research

Počas tohto roka zaznamenalo ethereum 8 mesiacov so zápornou mesačnou návratnosťou a 4 mesiace s kladnou návratnosťou. Najhorším mesiacom pre ethereum bol mesiac jún, kedy toto aktívum stratilo až 44,79 % zo svojej hodnoty.

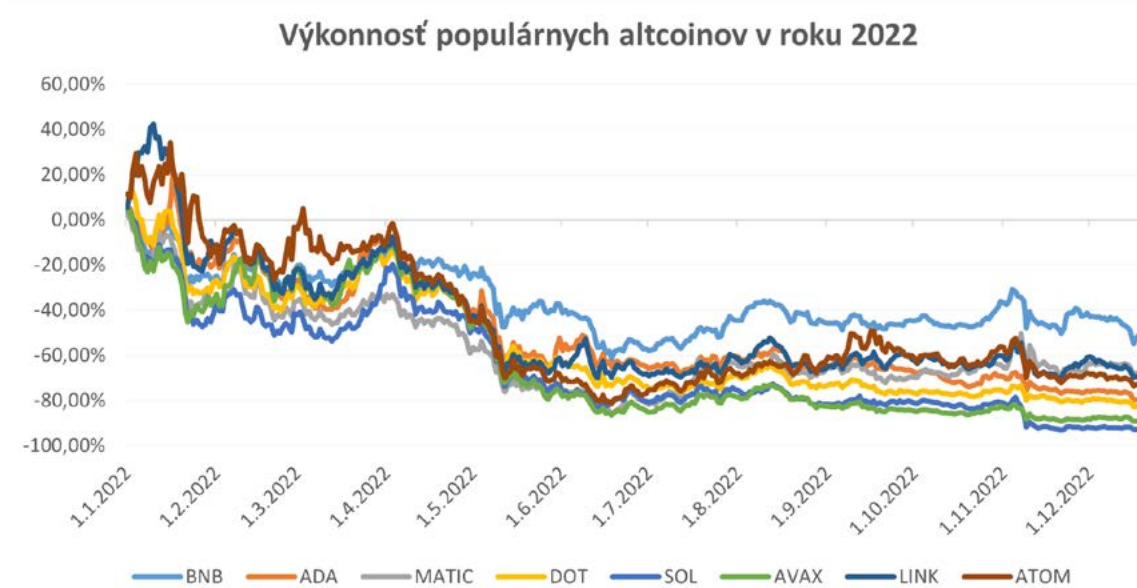
Trhová kapitalizácia etherea v roku 2022

Zdroj: Coinmarketcap

Ethereum otváralo rok 2022 s trhovou kapitalizáciou 438 miliárd dolárov a uzavrelo ho s kapitalizáciou 147 miliárd dolárov. Kapitalizácia etherea klesla v porovnaní s 1. januárom 2022 až o 66,4 %. Najnižšia trhovú kapitalizácia éteru v tomto roku bola zaznamenaná v júni 2022 na úrovni 120 miliárd dolárov.

Výkonnosť populárnych altcoinov v roku 2022

Zdroj: Fumbi Research

Spomedzi sledovaných altcoinov zaznamenalo v roku 2022 najnižšiu stratu BNB, ktoré sa počas roka prepadlo o 51,2 %. Najhoršie spomedzi sledovaných altcoinov dopadla solana, ktorá bola spojená s pádom kryptoburzy FTX. Solana počas roku 2022 stratila až 92,7 % zo svojej hodnoty.

NAJDÔLEŽITEJŠIE UDALOSTI ROKU 2022

Pád blockchainovej platformy Terra

V máji tohto roka poznačil trh kryptomien pád blockchainovej platformy Terra, ktorý môžeme nepochybne zaradiť medzi najväčšie katastrofy v celej histórii kryptomien.

Terra bola svojho času platformou nachádzajúcou sa v top 10 kryptomien podľa trhovej kapitalizácie, pričom jej algoritmický stablecoin UST bol v tom čase tretím najväčším stablecoinom na celom trhu. Podstata UST spočívala v tom, že bol algoritmický, to znamená, že za riadením jeho monetárnej politiky nestála žiadna centrálna entita, ale inovatívny algoritmus, ktorý zabezpečoval emitovanie a pálenie UST ako aj LUNA mincí v závislosti od aktuálneho dopytu a ponuky.

Útok na stablecoin UST na decentralizovanej burze Curve, ako aj masívne krátke predaje UST na burze Binance spôsobili jeho odchýlenie od viazanosti na americký dolár, čoho následkom bol obrovský strach a neistota na celom trhu.

Podľa dostupných informácií si útočník požičal celkovo až 100 000 bitcoinov a 1 miliardu dolárov v UST prostredníctvom OTC (Over-The-Counter) obchodov na vykonanie tohto útoku. S týmto obrovským množstvom kapitálu sa mu podarilo prediť vysoké množstvo UST v rámci 3poolu na decentralizovanej burze Curve, ktoré spôsobilo odchýlenie UST od hodnoty jedného doláru. Informácie o tejto udalosti sa šírili rýchlosťou blesku. Rastúca panika spustila efekt snehovej gule, ktorý mal za následok obrovské výbery UST z protokolu Anchor a ich následný predaj, ako aj masívny nárast krátkych obchodov na rôznych burzách.

Algoritmus ako taký sa počas tejto udalosti neustále snažil o obnovenie viazanosti na dolár. To malo za následok spustenie efektu takzvanej smrtiacej špirály, počas ktorej dochádzalo k neustálemu pálieniu UST a k emitovaniu obrovského množstva nových LUNA mincí. Situáciu sa čiastočne snažila napraviť organizácia LFG (Luna Foundation Guard), ktorá začala predávať svoje bitcoinové rezervy, určené práve na krízové situácie. Predaj týchto rezerv počas najväčšej paniky na trhu bol však veľmi zle načasovaný a nemal prakticky žiaden efekt.

Všetko, čo sa udialo potom, bolo už len vyvrcholením tejto nešťastnej udalosti. Obrovský predajný tlak na UST a LUNA na spotových aj futures obchodoch, odchýlenie UST od svojho pegu či efekt smrtiacej špirály spôsobili niečo, čo UST a LUNA už jednoducho nedokázali ustáť. Výsledkom útoku bolo to, že sa do obehu v priebehu niekoľkých dní dostalo až 6,9 bilióna nových LUNA mincí, pričom cena za jednu mincu sa prepadla z 80 \$ na približne 0,00006 \$. Podobne dopadol aj stablecoin UST, ktorého cena sa prepadla z 1 \$ na 0,01 \$.

Kríza kryptoinštitúcií a kolaps FTX

Rok 2022 výrazným spôsobom ovplyvnil aj tých najväčších hráčov zo sveta kryptomien. Príkladom toho je bankrot Celsiusu, hedžového fondu Three Arrows Capital, lendingovej spoločnosti Voyager Digital či v neposlednom rade, zlyhanie jednej z najväčších kryptomenových búrz na svete FTX a jej spriaznenej spoločnosti Alameda Research.

Prvé problémy veľkých inštitucionálnych hráčov boli zaznamenané po páde Terry, ktorá spôsobila nezvyčajný domino efekt v celom priemysle. Pád Terry a následný pokles hodnoty kryptoaktív spustil vlnu výziev na doplnenie kolaterálu, ako aj množstvo likvidácií otvorených pozícií v sektore DeFi. Ako prvé sa do problémov dostali spoločnosti Celsius Network a Babel Finance, ktoré boli prinútené kvôli "extrémnym trhovým podmienkam" pozastaviť výbery pre svojich klientov. Zatiaľ čo Babel sa zo svojich finančných problémov dokázal vyhrabať, Celsius sa svojím nezodpovedným riadením rizika a likvidity doviedol až k bankrotu.

Svojho času významným investorom vo svete kryptomien bol aj Three Arrows Capital. Jeden z najväčších hedžových fondov uplynulého býčieho trhu pod vedením odíencov z investičnej banky Credit Suisse, Zhu Su a Kyle Daviesa, sa podobne ako Celsius po poklese hodnoty kryptoaktív dostal do obrovských problémov s likviditou a stal sa úplne insolventným. Fond, ktorý ešte začiatkom roka 2022 spravoval aktíva vo výške viac

než 10 miliárd dolárov, nedokázal pokryť svoje záväzky a bol, podobne ako Celsius, donútený vyhlásiť bankrot.

V novembri zasiahla trh ďalšia silná udalosť. Kryptoburza FTX sa po úniku informácií zo súvahy obchodnej spoločnosti Alameda Research dostala pod obrovský tlak. Uniknuté dáta totiž poukazovali na to, že na súvahe Alamedy sa nachádza obrovské množstvo nelikvidných FTT tokenov, teda tokenov emitovaných kryptoburzou FTX. Táto informácia spustila obrovské špekulácie o tom, či je FTX likvidné a či dokáže plniť svoje záväzky.

Ako jeden z prvých na situáciu zareagoval zakladateľ kryptoburzy Binance Changpeng Zhao, ktorý oznámil, že Binance odpredá všetky svoje FTT tokeny, ktoré spoločnosť získala predajom svojho podielu v FTX. To spustilo obrovské výpredaje FTT tokenov, ako aj masívne žiadosti o výber zo strany klientov FTX, ktoré za tri dni dosiahli výšku až 6 miliárd dolárov.

Aj keď to chvíľu vyzeralo, že má Binance záujem o akvizíciu FTX, po dôkladnom preskúmaní situácie zo strany Binance sa burza rozhodla od akvizície odstúpiť. Podľa vyjadrenia Binance malo FTX nesprávne zaobchádzať s klientskymi prostriedkami a hrozilo mu začatie vyšetrovania zo strany amerických orgánov.

Odstúpenie od akvizície bolo posledným klincom do rakvy pre FTX, po ktorom sa spustila obrovská lavína udalostí, ktoré FTX nedokázalo ustáť. O pár dní neskôr bolo FTX donútené vyhlásiť bankrot a v súčasnosti prebieha vyšetrovanie celej tejto kauzy.

Migrácia siete Ethereum na Proof-of-Stake

V polovici septembra absolvovala druhá najpopulárnejšia kryptomena ethereum dôležitú aktualizáciu s názvom The Merge. Koreňom tejto aktualizácie bol prechod Etherea z konsenzuálneho algoritmu Proof-of-Work na nový model Proof-of-Stake, ktorý eliminuje potrebu ťažiarov, a tým aj potrebu energeticky náročného konsenzu.

Ťažiarov v sieti nahradili validátori, ktorí za validitu blokov ručia stakeovanými ETH mincami a nie výpočtovým výkonom. Vďaka tomu klesla celková energetická náročnosť siete až o 99,9 %. Táto aktualizácia však nepriniesla žiadne zmeny týkajúce sa škálovateľnosti Etherea, pretože aktualizácia zameraná na zvýšenie priepustnosti je naplánovaná až na rok 2023.

Významnou zmenou v rámci aktualizácie bola úprava emisie nových ETH mincí. Zatiaľ čo v starom konsenze sa denne dostalo do obehu približne 13 000 nových ETH, po aktualizácii a prechode na Proof-of-Stake sa denná emisia éterov znížila len na 1 600 ETH. Ethereum sa tak stalo oveľa menej inflačným aktívom, ktoré má potenciál za určitých trhových podmienok dosiahnuť až úroveň deflácie. Dosiahnuť to je možné vďaka spaľovaniu poplatkov implementovaných v rámci aktualizácie EIP-1559, ktorá bola prijatá začiatkom augusta.

Schválenie regulačného rámca MiCA

Európska únia sa dohodla na úplnom právnom znení svojej prelomovej legislatívy známej ako Markets in Crypto Assets (MiCA).

MiCA predstavuje vôbec prvý licenčný systém pre kryptopeňaženky a burzy, ktoré budú môcť fungovať v rámci celého európskeho bloku podľa jednotných pravidiel. Legislatívny rámec sa zaoberá regulovaním činnosti poskytovateľov kryptoslužieb a emitentov kryptoaktív v snahe ochrániť používateľov kryptomien a investorov v celej Únii.

Medzi základné ciele regulačného rámca MiCA patrí napríklad poskytnutie právnej istoty pre kryptoaktíva, na ktoré sa nevzťahujú súčasné právne predpisy EÚ o finančných službách, nahradenie existujúcich vnútroštátnych regulačných rámcov platných pre kryptoaktíva a vytvorenie spoločného regulačného rámca, zavedenie jednotných pravidiel pre poskytovateľov kryptoslužieb a emitentov kryptoaktív či stanovenie špecifických pravidiel týkajúcich sa stablecoinov.

Keď MiCA nadobudne účinnosť, poskytovatelia kryptoslužieb s licenciou nebudú potrebovať povolenie od každej krajiny EÚ, aby mohli ponúkať svoje služby v jurisdikciách v rámci EÚ. To znižuje regulačnú záťaž inštitúcií a umožňuje každému poskytovateľovi služieb zaregistrovať sa v ktorejkoľvek krajine Únie a voľne pôsobiť v akomkoľvek priestore v rámci jurisdikcie EÚ.

Bitcoin sa stal zákonným platidlom v ďalšej krajine

Do zatiaľ stručného, no časom určite sa rozširujúceho zoznamu krajín, ktoré prijali bitcoin ako zákonné platidlo, sa v máji pridala aj Stredoafrická republika. Podľa oficiálneho oznámenia kancelárie prezidenta sa stala Stredoafrická republika po El Salvádore druhou krajinou na svete, ktorá prijala bitcoin ako zákonné platidlo popri svojej národnej mene.

Prijatie bitcoinu v krajine by malo pomôcť naštartovať ekonomickú obnovu a iniciatívy na budovanie mieru v krajine. Medzinárodný menový fond (MMF) rozhodnutie Stredoafrickej republiky ostro kritizoval a uviedol, že toto prijatie je spojené s veľkým rizikom v oblasti finančnej stability, integrity či ochrany spotrebiteľa. Je to však práve MMF, ktorý už dlhodobo neuznáva národnú menu používanú v Stredoafrickej republike, čo krajine výrazne komplikuje uskutočňovanie medzinárodných obchodov.

Zákaz používania aplikácie Tornado Cash v USA

Populárny protokol Tornado Cash, slúžiaci na anonymizáciu transakcií za účelom zvýšenia súkromia používateľov, sa začiatkom augusta dostal na zoznam zakázaných aplikácií v Spojených štátoch. Ministerstvo financií USA postavilo používanie aplikácie mimo zákon a priamo zakázalo obyvateľom USA vykonávať akékoľvek operácie s týmto protokolom.

Toto rozhodnutie vyvolalo vlnu negatívnych reakcií zo strany kryptokomunity. Tá to považuje za obrovský vládny prešľap, ktorý je v rozpore so základnými hodnotami súkromia a autonómie. Úrad pre kontrolu zahraničných aktív (OFAC) a Ministerstvo financií USA to však vnímajú inak, keďže vo svojom spoločnom vyhlásení označili decentralizovanú aplikáciu Tornado Cash za významnú hrozbu pre národnú bezpečnosť.

Ministerstvo zároveň o niekoľko týždňov oznámilo, že pre vybratie uviaznutých prostriedkov v protokole po zákaze budú musieť používatelia požiadať OFAC o špeciálnu licenciu, ktorá im v prípade udelenia umožní vybrať si z protokolu svoje financie.

Instagram podporuje NFTs

Spoločnosť Meta, ktorá stojí za aplikáciami ako Facebook, WhatsApp či Instagram, oznámila začiatkom augusta integráciu nezameniteľných tokenov (NFTs) na Instagram.

Integrácia NFTs na Instagrame umožňuje umelcom, zberateľom či inštitúciám prezentovať svoje digitálne umenie priamo v aplikácii Instagram. Zdieľanie digitálneho umenia na Instagrame je možné vďaka integrácii viacerých non-custodial peňaženiek, vrátane MetaMasku, Coinbase Wallet či Trust Wallet. Pre zdieľanie svojich NFT diel je potrebné pripojiť kryptopeňaženku k Instagramu cez webový prehliadač. Následne môžu používatelia zdieľať svoje virtuálne zbierky, či už ako samostatné príspevky, príbehy, alebo ich dokonca môžu zdieľať iným používateľom v súkromnej správe. So zdieľaním NFTs na Instagrame nie sú spojené žiadne poplatky.

KRYPTOMENY A SVET TRADIČNÝCH FINANCIÍ

Agresívna monetárna politika Fedu

Pod vplyvom vysokej inflácie, ktorá v júni dosiahla v USA až 9,1 %, musel Federálny rezervný systém (Fed) počas uplynulého roka niekoľkokrát zvyšovať svoju základnú úrokovú sadzbu.

Ešte v januári tohto roka bola základná sadzba na úrovni 0,25 %. Prvé zvýšenie úrokov od roku 2018 prišlo v marci tohto roka, kedy Fed zvýšil sadzbu o 0,25 %. Keďže inflácia aj naďalej rástla, Fed okrem tohto zvýšenia uskutočnil ešte niekoľko ďalších a výrazne agresívnejších zvýšení základnej sadzby, ktorá je v súčasnosti na úrovni 4 %.

Fedu sa zatiaľ podarilo infláciu skrotiť len čiastočne. Zatiaľ čo v januári 2021 predstavovala medziročná miera inflácie len 1,4 %, v novembri tohto roka bola medziročná inflácia až na úrovni 7,1 %. Ide však o spomalenie rastu inflácie, pretože v júni sa medziročná inflácia pohybovala až na úrovni 9,1 %.

Fidelity pridalo bitcoin do dôchodkových plánov v USA

Fidelity Investments, jeden z najväčších inštitucionálnych správcov aktív na svete, umožní investorom pridať bitcoin do svojich dôchodkových plánov 401(k).

V Spojených štátoch sú dôchodkové fondy 401(k) zamestnávateľom sponzorované plány dôchodkového sporenia ponúkané americkými zamestnávateľmi, ktoré majú pre sporiteľa určité daňové výhody. Zamestnancom, ktorí sú súčasťou tohto plánu, odvádzajú zamestnávatelia niekoľko percent zo svojej mzdy priamo na ich dôchodkové sporiace účty. Zamestnanci majú možnosť priamo si vybrať, do akých fondov chcú investovať.

Aprílový report zverejnený spoločnosťou Fidelity odhalil, že niektoré z plánov 401(k), ktoré Fidelity spravuje, plánujú už čoskoro ponúkať sporiteľom možnosť investovania do bitcoinu prostredníctvom takzvaných digital assets accounts. Z pohľadu adopcie ide o veľmi významný krok, keďže Fidelity je najväčším poskytovateľom dôchodkových plánov tohto typu v Spojených štátoch.

BlackRock vstúpil do sveta kryptomien

Najväčší správca aktív na svete BlackRock, ktorý má vo svojej správe aktíva v hodnote až 10 biliónov dolárov, vstúpil v treťom kvartáli do sveta kryptomien.

BlackRock sa rozhodol vytvoriť svoj vlastný Bitcoinový Trust zameraný na inštitucionálnych investorov. Podľa vedenia spoločnosti bol tento krok vyvrcholením neustále rastúceho dopytu po bitcoine zo strany inštitúcií, ktoré do neho chcú investovať najmä pri súčasných prepadoch na trhu. Väčšina inštitucionálnych investorov registruje to, že bitcoin stratil viac než 60 % zo svojej hodnoty dosiahnutej v novembri 2021, čo vnímajú ako obrovskú investičnú príležitosť.

Trust je spočiatku zameraný len na investície do bitcoinu, no v budúcnosti nevyklučuje pridanie ďalších kryptomien, ako je napríklad ethereum.

Shopify integruje Strike Wallet

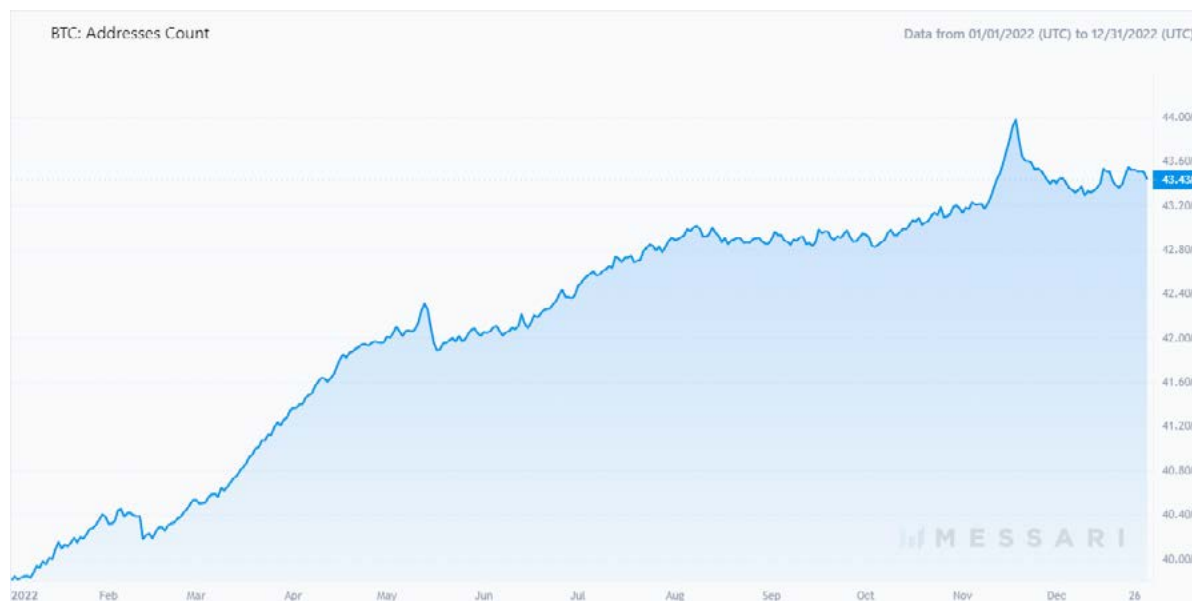
Popredná svetová platforma zameraná na digitálne platby s názvom Strike oznámila na bitcoinovej konferencii v Miami svoju spoluprácu s e-commerce spoločnosťou Shopify.

Spolupráca Strike a Shopify umožní americkým obchodníkom pôsobiacim na platforme Shopify prijímať platby v bitcoine od zákazníkov po celom svete prostredníctvom Lightning Networku. Adopcia Lightning

Networku má v praxi viacero výhod, ako napríklad diverzifikácia existujúcich platobných metód, expanzia na nové, doposiaľ nevyužívané globálne trhy či to, že táto integrácia umožní obchodníkom na Shopify generovať úspory prostredníctvom nízko nákladového spracovania platieb.

ON-CHAIN DÁTA - BITCOIN

BTC - Celkový počet adries

Zdroj: Messari

Metrika celkového počtu adries v sieti Bitcoinu reprezentuje množstvo adries, na ktorých sa nachádza nenulový zostatok. V praxi to znamená, že ide o adresy, na ktorých sa nachádza aspoň nejaký zlomok bitcoinu. Ako môžeme vidieť, počas uplynulého roka, aj napriek negatívnemu sentimentu na trhu, počet týchto adries výrazne narástol. V januári 2022 bol počet takýchto adries v sieti Bitcoin na úrovni 39 802 613, pričom počas tohto kalendárneho roka ich množstvo vzrástlo o 9,12 % na úroveň 43 430 998 adries. To svedčí o tom, že pri klesajúcich cenách čoraz viac používateľov akumuluje bitcoin. Najväčšou bitcoinovou adresou súčasnosti je adresa [studenej úschovy kryptoburzy Binance](#), na ktorej sa nachádza až 250 597 bitcoinov.

BTC - Adresy so zostatkom viac ako 0,1 BTC

Zdroj: Messari

Počet adries so zostatkom viac než 0,1 BTC (v prepočte asi 1 550 €) počas uplynulého roka výrazne narástol. Počet takýchto adries vzrástol až o 27,48 % z 3 296 314 adries až na 4 202 289 adries. Tento fakt môže indikovať, že množstvo najmä malých investorov využíva cenové prepady na akumuláciu ďalších bitcoinov. Navyše, táto metrika nezohľadňuje držby investorov, ktoré držia svoje bitcoiny na burzách, čo znamená, že s vysokou pravdepodobnosťou je v skutočnosti investorov, ktorí vlastnia aspoň 0,1 BTC, ešte oveľa viac.

BTC - Obežná zásoba

Zdroj: Messari

Celková obežná zásoba bitcoinu je v súčasnosti 19 247 575 BTC, čo znamená, že v obehu je celkovo 91,65 % z celkovej zásoby bitcoinov, ktorá je pevne stanovená na 21 miliónov. Počas roka 2022 sa ťažbou dostalo do obehu viac než 316 000 nových bitcoinov. Podobný trend rastu obežnej zásoby je možné očakávať aj v roku 2023, keďže halving a zníženie blokovej odmeny z 6,25 BTC na 3,125 BTC za blok je v bitcoinovej sieti naplánované až na rok 2024. Je potrebné dodať, že podľa odhadov je 15 až 20 % z obežnej zásoby bitcoinov už navždy stratených, čo znamená, že reálna zásoba BTC je ešte nižšia.

BTC - Ročná aktívna zásoba

Zdroj: Messari

Počet aktívnych bitcoinov, ktoré boli súčasťou akejkoľvek transakcie, počas posledného roka klesol až o 20,8 %, z pôvodných 8,1 milióna BTC na súčasných 6,4 milióna. V praxi to znamená, že stále viac a viac bitcoinov ostáva nečinných na svojich peňaženkách. To môže indikovať napríklad nezáujem investorov o odpredávanie

svojich aktív pri aktuálnych cenách, v niektorých prípadoch aj potencionálnu stratu privátnych kľúčov investorov a tým aj stratu prístupu k aktívam.

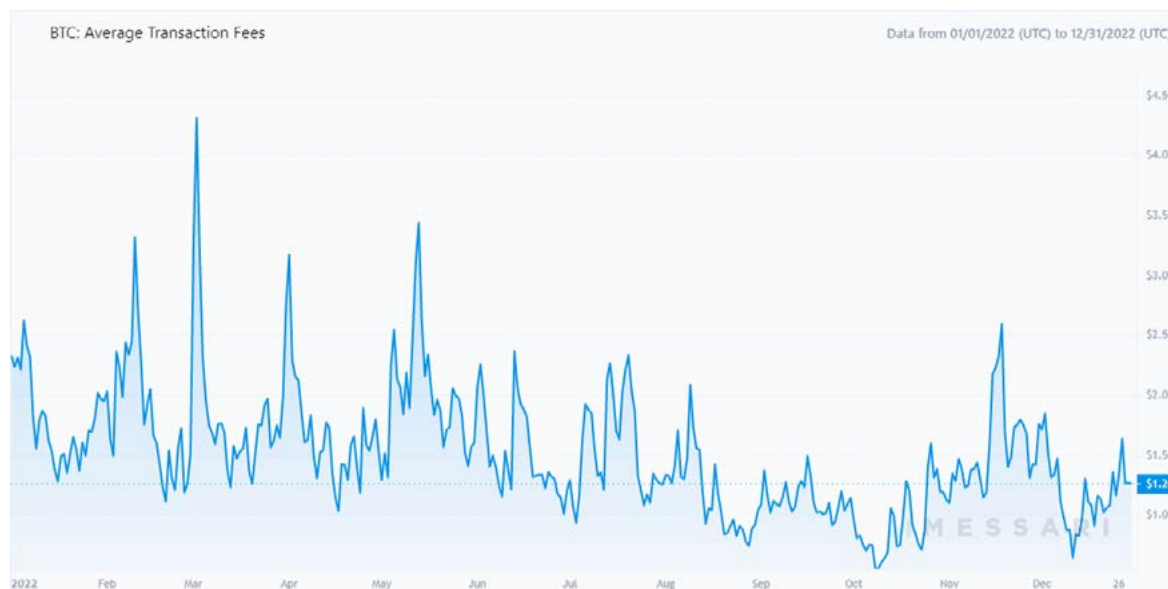
BTC - Bilancia na burzách

Zdroj: Coinglass

Množstvo bitcoinov držaných na burzových peňaženkách malo počas roka klesajúci trend. Prispeli k tomu viaceré faktory, ako je napríklad pád blockchainu Terra či kolaps kryptoburzy FTX, ktoré vystrašili mnoho investorov a motivovali ich presunúť prostriedky do vlastnej správy. V súčasnosti je na burzách držaných zhruba 1,92 milióna bitcoinov, pričom ide o pokles o 18 % od začiatku tohto roka.

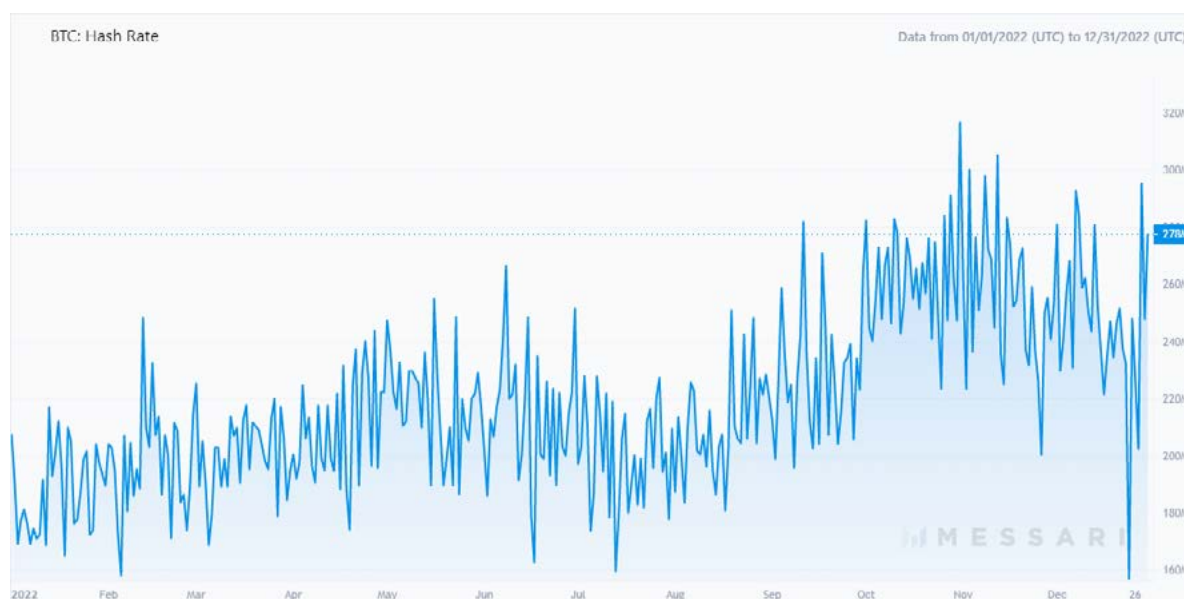
BTC - Priemerný transakčný poplatok

Zdroj: Messari

Priemerný transakčný poplatok v sieti Bitcoin sa ku koncu kalendárneho roka pohyboval okolo úrovne 1,26 dolára. Poplatky za transakcie v roku 2022 prevažne fluktovali medzi cenovým pásmom 0,80 \$ až 2 \$ za transakciu. Samozrejme sa našli aj výnimočné situácie, v ktorých poplatky toto pásmo prerástli. Bolo tomu tak napríklad začiatkom marca, kedy bol poplatok za transakciu až 4 \$. Vyššie transakčné poplatky sú zvyčajne reakciou na zvýšený dopyt.

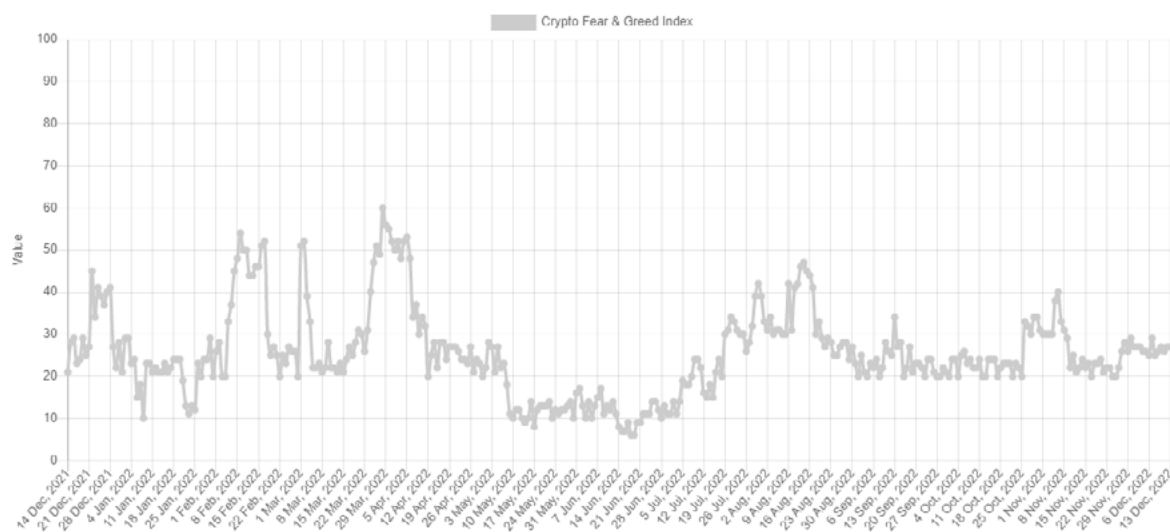
BTC - Hashrate

Zdroj: Messari

Celkový výpočtový výkon siete, ktorým je sieť Bitcoin zabezpečovaná, vzrástol od začiatku januára o vyše 40 % na koncoročnú úroveň 278 miliónov TH/s. Vyšší hashrate znamená vyššiu diverzitu a konkurenciu ťažiarov, čo je zdravšie pre celý priemysel. Výpočtový výkon siete sa však počas posledných dvoch mesiacov prepadol zo svojho historického maxima 317 miliónov TH/s dosiahnutého v októbri. Pokles hashrate v posledných mesiacoch bol pravdepodobne spôsobený tým, že prepád ceny bitcoinu ako aj rast cien energií znížili rentabilnosť ťažby, čo viedlo k odstaveniu niektorých ťažiarenských zariadení.

BTC - Fear & Greed Index

Zdroj: [Alternative.me](https://alternative.me)

Fear & Greed Index (index strachu a chamtivosti) sa väčšinu kalendárneho roka 2022 pohyboval v rozmedzí 20 až 40 bodov, čo na trhu reprezentuje strach a negatívny sentiment. Okrem toho boli v indexe nejaké pozitívne aj negatívne momenty, počas ktorých index fluktoval nad a pod uvedené pásma. Mesiac po páde blockchainovej platformy Terra dosiahol Fear & Greed Index hodnotu 6 bodov, čo je najnižšia zaznamenaná hodnota v celej histórii tohto indexu, ktorý je sledovaný od roku 2018.

ON-CHAIN DÁTA - ETHEREUM

ETH - Počet aktívnych adries

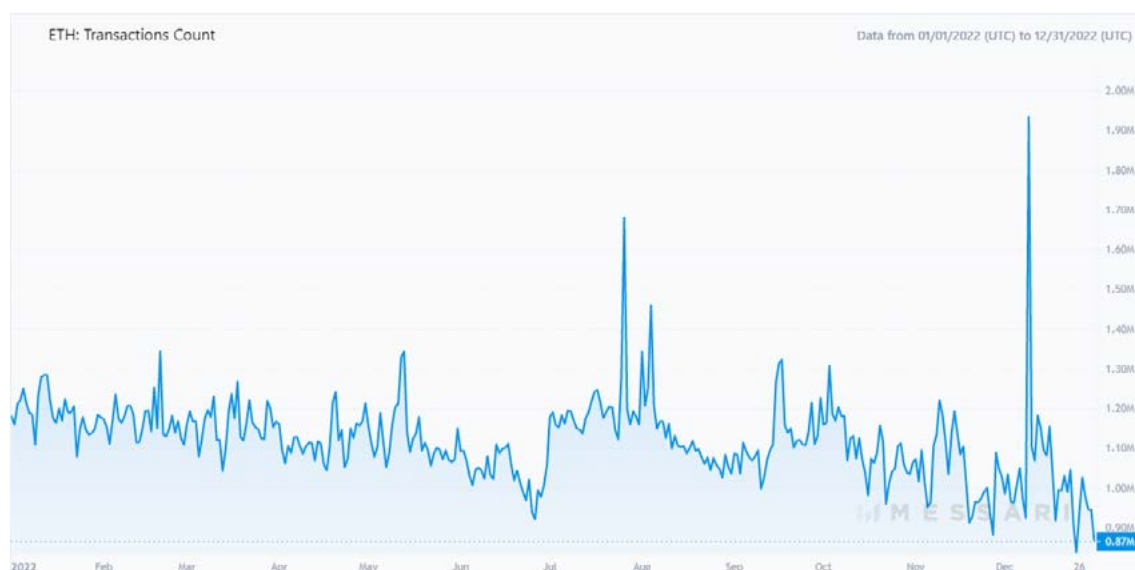

Zdroj: Messari

Počet aktívnych adries v sieti Ethereum sa počas roku 2022 pohyboval v rozhraní 400 – 700 tisíc. Avšak, ako vidíme z grafu, počet aktívnych adries má tendenciu eskalovať. Prvý "spike" nastal na konci júla, kedy narástol počet aktívnych adries až na 1,093 milióna. Takéto zmeny sú často spojené s oznámeniami o airdrope, čo je situácia, v ktorej istý protokol oznámi, že vydá svoj token.

Ak užívatelia špekulujú na airdropoch, vyvíjajú aktivitu na danej sieti (prípadne na testnete) s cieľom tento airdrop získať. Čím viac adries majú, tým väčšia šanca na úspech. V čase prvého spikeu sa začalo diskutovať o očakávanom spustení rollupu druhej vrstvy Etherea (StarkNet), kde bolo oznámené, že tento rollup bude mať svoj token, čo pravdepodobne stojí za daným vývojom. Druhá eskalácia adries nastala 9.12. a bola spojená s veľkou transakčnou aktivitou ERC-20 tokenov a stablecoinov.

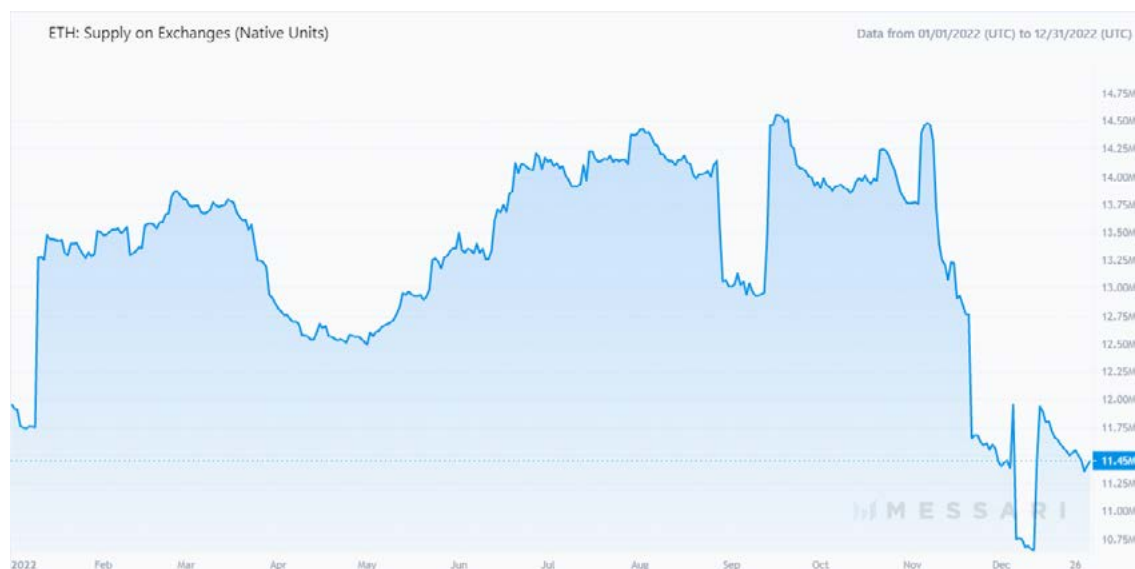
ETH - Počet denných transakcií

Zdroj: Messari

Počet denných transakcií má totožný vývoj ako počet aktívnych adries. Počet denných transakcií sa väčšinu času pohyboval medzi 900 000 až 1,342 mil., pričom najviac transakcií uskutočnených v rámci jedného kalendárneho dňa bolo 9. decembra s celkovým množstvom transakcií 1 932 711.

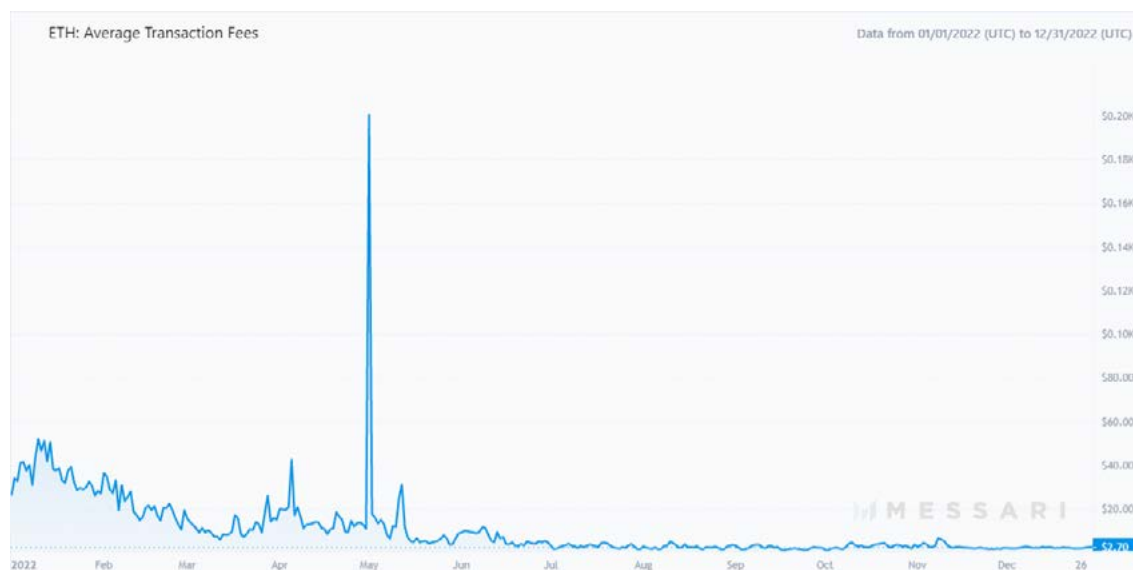
ETH - Bilancia na burzách

Zdroj: Messari

Zostatok éterov na burzách väčšinu roka 2022 osciloval medzi 10,66 až 14,55 miliónmi ETH. Aktuálne množstvo ETH, ktoré sa nachádza na burzách, je 11,45 milióna, čo predstavuje pokles o 4,6 % oproti začiatku tohto roka. Od začiatku novembra 2022, kedy sa začala kríza kryptoburzy FTX, však množstvo ETH na burzách kleslo o vyše 20 %. Za odlivom kryptomien z búrz väčšinou stojí záujem o vlastnú úschovu daných kryptomien, ktoré sa presúvajú z búrz na privátne peňaženky.

ETH - Priemerný transakčný poplatok

Zdroj: Messari

Priemerné transakčné poplatky v sieti Ethereum sa v roku 2022 pohybovali v rozmedzí od 2 \$ do 52 \$. Za zmienku stojí výrazný nárast poplatkov začiatkom mája, ktorý máme možnosť vidieť na grafe. Tento nárast spôsobil rast priemerných poplatkov až na úroveň 200 \$. Napríklad, priemerný poplatok na protokole Curve dosiahol v tom čase úroveň 11 320 \$ a priemerný poplatok za swap na vtedy ešte povolenej službe Tornado Cash sa vyšplhal až na 15 300 \$. Treba však podotknúť, že išlo len o krátkodobú záležitosť spôsobenú nadmerným transakčným dopytom.

Obrovský krátkodobý nárast poplatkov bol spôsobený nadmerným dopytom po virtuálnych pozemkoch VR platformy Otherdeed, ktorú spustila Yuga Labs. Yuga Labs je firma, ktorá stojí za jednou z najpredávanejších NFT kolekcií Bored Ape Yacht Club. Medzi menami držiteľov tejto kolekcie sa skloňujú mená ako Stephen Curry, rapper Eminem či brazílska futbalová hviezda Neymar. Keď sa skĺbi mnoho zaujímavých faktorov, môže nastať aj situácia, ktorú máme možnosť vidieť na grafe. Ide o takzvané FOMO, alebo strach z premeškania obrovskej investičnej príležitosti.

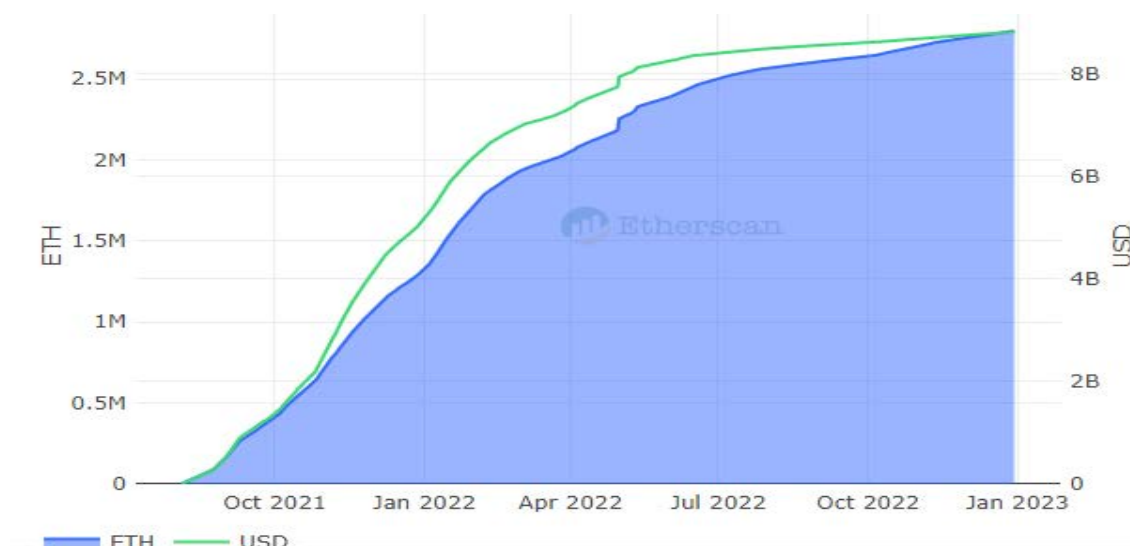
ETH - Zásoba

Zdroj: Messari

Na grafe ponuky ETH tokenov máme možnosť vidieť 2 rôzne paradigmy, a to PoW a PoS. PoW konsenzuálny algoritmus fungoval od spustenia siete Ethereum až do 15.9.2022. Do tohto dátumu sa ponuka ETH efektívne zvyšovala. Sieť Ethereum po London Hard forku (5.8.2021) uviedla mechanizmus EIP-1559, ktorého hlavným prínosom boli zmeny v politike určovania poplatkov. To spôsobilo spaľovanie časti poplatkov, no počas PoW sa do obehu denne stále emitovalo takmer 13 000 nových ETH. Po prechode na PoS sa však emisia nových ETH výrazne znížila. Po novom sa denne emituje len približne 1 600 nových ETH, čo je pokles až o 87 % oproti predošlej emisii. Zároveň naďalej dochádza k páleniu poplatkov prostredníctvom EIP-1559, čo efektívne redukuje obežnú zásobu éterov. Situácia je veľmi dobre znázornená na grafe.

ETH - Spálené poplatky

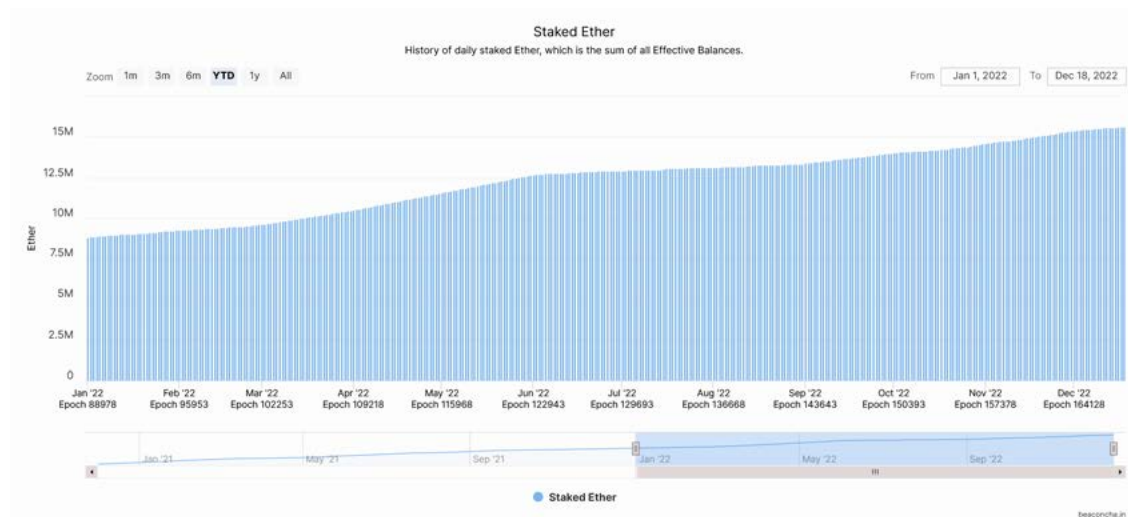

Zdroj: Etherscan

Podľa údajov z oficiálneho blockchainového prehliadača Etherscan bolo od začiatku implementácie EIP-1559 ku koncu tohto kalendárneho roka spálených celkovo viac ako 2,79 milióna ETH v hodnote vyše 8,8 miliardy amerických dolárov (v roku 2021 bolo spálených 1,28 milióna ETH). Vďaka implementácii EIP-1559, ktoré

modifikovalo poplatkovú štruktúru ethereum transakcií, sa časť ETH pri každej transakcii spaľuje. To redukuje obežnú zásobu ETH a napomáha etheru na ceste stať sa deflačným aktívom.

ETH – Stakenuté ETHs

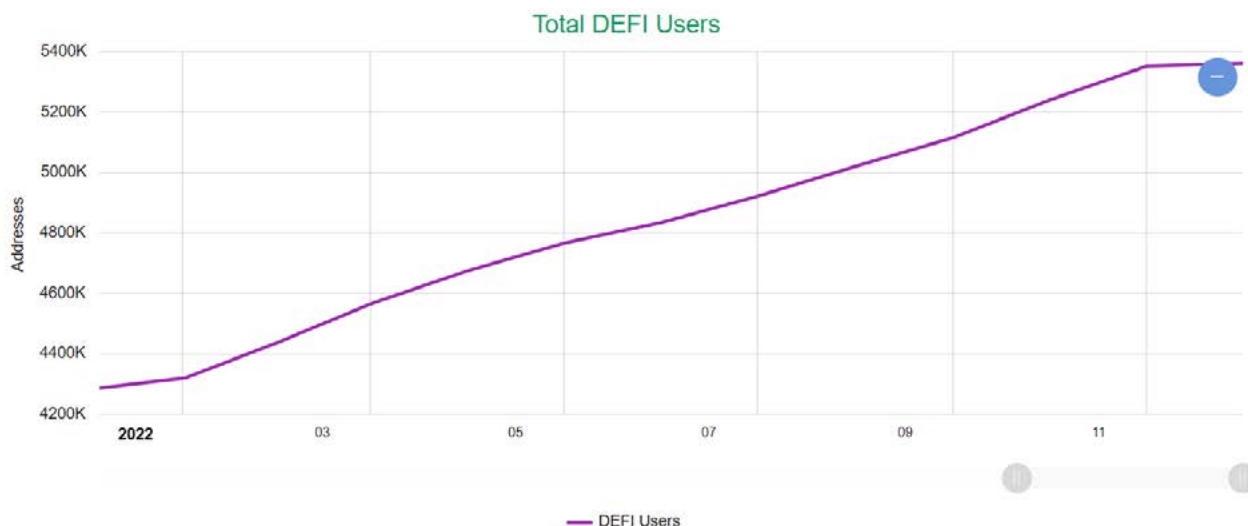
Zdroj: Etherscan

Množstvo stakeovaných ETH sa v roku 2022 vyšplhalo až na úroveň takmer 15,7 milióna ETH. Môžeme pozorovať jasný rastúci trend ochoty podieľať sa na validácii transakcií a blokov zo strany používateľov. Za toto validovanie si validátori aktuálne pripisujú odmenu približne 4,2 % APY priamo v ETH.

Záujem o staking aj naďalej rastie, a to aj vzhľadom na ďalšie očakávané vylepšenia siete Ethereum. Ďalšie vylepšenie siete je naplánované na rok 2023 a má za cieľ aplikovať takzvaný sharding. Sharding je proces horizontálneho rozdelenia určitej databázy s cieľom rozdeliť výpočtovú záťaž, ktorú táto databáza nesie. Tento upgrade by mal zvýšiť celkovú priepustnosť siete, a teda zvýšiť takzvané TPS (Transaction Per Second – počet transakcií za sekundu). Niektorí odborníci pripúšťajú aj potenciálne zníženie poplatkov v sieti.

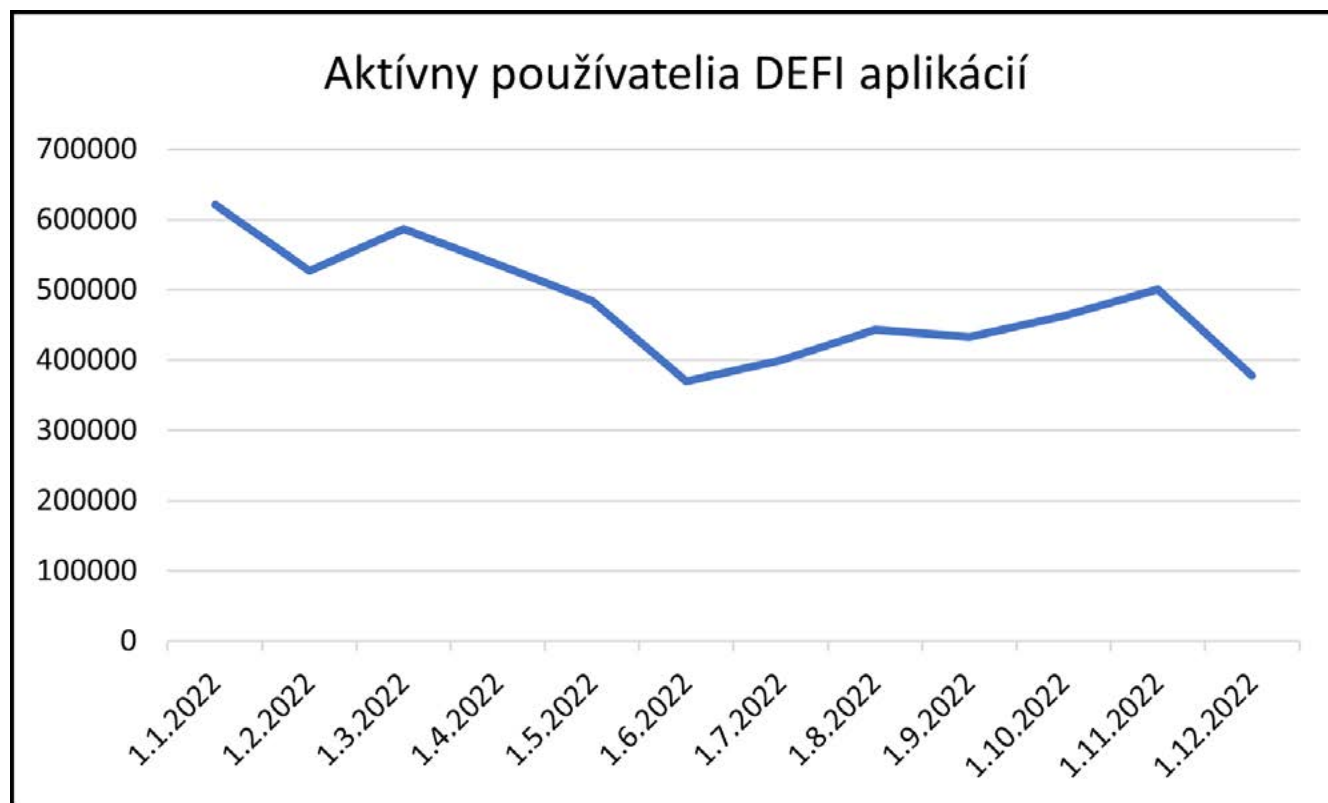
DEFI V RETROSPEKTÍVE

Počet používateľov DeFi aplikácií

Zdroj: Cryptobeholder

Zameranie kryptomien na sektor DeFi je jeden z najvyhládavanejších spôsobov ich používania. V roku 2022 pribudlo viac ako 1,041 mil. unikátnych adries, ktoré interagovali s platformami DeFi. V týchto dňoch DeFi však zažíva značný pokles záujmu. Množstvo zdrojov, ktoré sú v tomto sektore uložené, sa za posledný rok znížilo o viac ako 77 %. Tento vývoj je očividný, vzhľadom na medvedí trh, v ktorom sa aktuálne svetová ekonomika nachádza. Podobný vývoj môžeme sledovať aj v prípade počtu aktívnych užívateľov DeFi aplikácií.

Zdroj: Fumbi Research

Počet aktívnych užívateľov v roku 2022 klesol približne o 39 %. Aj napriek tomuto vývoju sa však v sektore DeFi vyvíjajú stále nové projekty, ktoré majú za cieľ zefektívniť používanie týchto aplikácií. Dá sa teda predpokladať, že cyklickosť, ktorá je pre kryptomeny charakteristická, bude zjavná aj v tomto sektore.

zkEVMs

Pre lepšie porozumenie toho, čo je zkEVM, si tento názov rozdelíme na dve časti. ZK je skratka pre zero-knowledge proofs, čo je šifrovací algoritmus, s ktorým prišla v roku 2019 firma ZK Proof. Tento algoritmus je prelomový v tom, že umožňuje overenie správnosti istého výpočtového výsledku aj bez toho, aby poznal premenné, ktoré daný výsledok vytvorili. EVM je skratka pre Ethereum Virtual Machine, ktorá predstavuje srdce blockchainu Ethereum.

zkEVM môžeme teda charakterizovať ako možnosť overenia dát priamo na blockchaine Ethereum (alebo jeho druhých vrstvách) bez nutnosti poznať všetky dáta. Takým spôsobom sa teda nielen šetrí miesto na sieti, ale tiež sa zachováva súkromie samotných používateľov.

zkEVMs sa ďalej delia na základe toho, ako dokazujú správnosť svojho výpočtu. Delia sa na takzvané *validné dôkazy/dôkazy validnosti*, ktoré dokazujú správnosť vykonanej transakcie veľmi efektívnym spôsobom a na *ZK Proofs/dôkazy nulovej znalosti*, ktoré dokazujú správnosť vykonanej transakcie bez odhalenia citlivých údajov o danej transakcii. Medzi rollupy, ktoré sa rozhodli zakomponovať zkEVM, patria napríklad Starknet, zkSync, či Aztec.

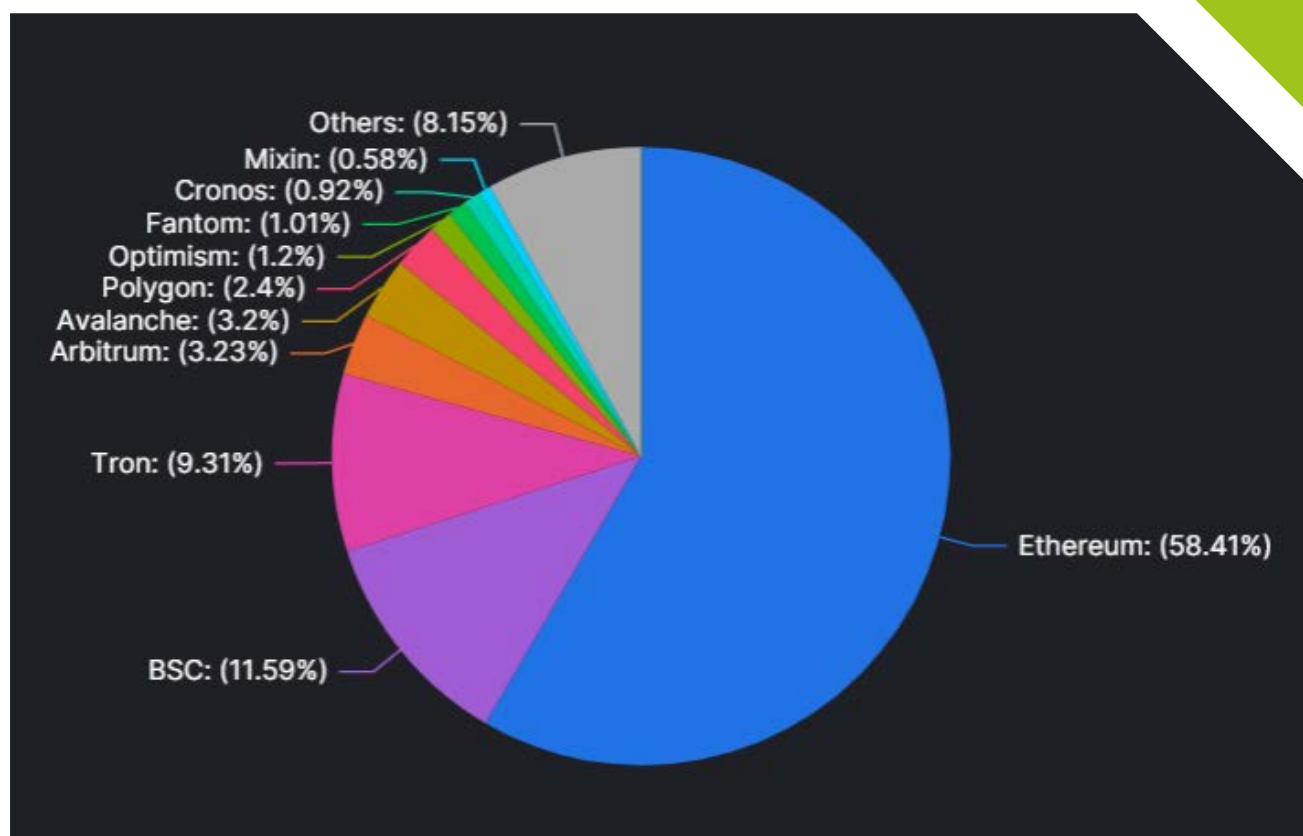
DeFi - Total Value Locked (TVL)

Zdroj: mc.xyz

Celková hodnota, ktorá bola v sektore DeFi uložená, bola na začiatku roku približne 242 miliárd dolárov. K prvému decembru objem zdrojov uložených v DeFi predstavoval už len menej ako 62 miliárd. Pokles v priebehu roku 2022 predstavuje takmer 75 %. Tento pokles, ako sme si už pripomenuli, je spojený s aktuálnym cyklickým vývojom a medvedím trhom, ktorý zažíva nielen trh kryptomien, ale aj tradičné triedy aktív, medzi ktoré patria napríklad akcie.

TVL podľa chainov

Zdroj: DeFillama

Podľa portálu DeFillama do dnešného dňa operuje 160 blockchainov, ktoré poskytujú DeFi služby. V grafe top 10 blockchainov z tejto oblasti môžeme stále sledovať jednoznačnú dominanciu Etherea. Druhým najväčším blockchainom s trhovým podielom 11,59 % v sektore DeFi je Binance Smart Chain. Tretím najvýznamnejším blockchain podľa TVL (Total Value Locked) je Tron, ktorý získal významný trhový podiel po páde blockchainu Terra.

Najpopulárnejšie DeFi aplikácie súčasnosti

Medzi 5 najpopulárnejších DeFi aplikácií súčasnosti patria protokoly MakerDAO, Lido, Curve, AAVE a Uniswap. MakerDAO je protokol umožňujúci razenie jedného z najpoužívanějších decentralizovaných stablecoinov DAI. V tejto aplikácii je aktuálne alokovaných 6 miliárd dolárov, ktoré sú tvorené prevažne stablecoinami USDC, GUSD a USDP. Druhou najväčšou aplikáciou je Lido so zameraním na likvidný staking. Za tento staking používatelia inkasujú takzvané liquidity provider tokeny, ktoré môžu ďalej využívať v ďalších aplikáciách ako napríklad Curve a poberať dodatočný výnos z ich pôvodného stakeu.

Curve finance je jedna z najvyužívanejších decentralizovaných DeFi búrz súčasnosti, v ktorej sú alokované takmer 4 miliardy dolárov. Táto burza používateľom umožňuje swapovanie a staking. Primárne zameranie protokolu AAVE je na poskytovanie pôžičiek. Aktíva, ktoré si používatelia AAVE môžu požičať, tvoria stablecoiny, ETH a WBTC.

Piatou najväčšou aplikáciou je momentálne Uniswap, jedna z prvých decentralizovaných búrz vôbec, ktorá umožnila swaps a poskytovanie likvidity už v roku 2018. Odvtedy prešla viacerými zmenami. Napríklad, jej aktuálna verzia ponúka rozšírené užívateľské rozhranie o možnosť stanovenia najvyššieho cenového rozpätia, ktoré je používateľ ochotný prijať pri exekuvaní transakcie.

Najpopulárnejšie decentralizované burzy podľa zobchodovaného objemu

Decentralizované burzy odzrkadľujú základnú hodnotu, ktorú používanie kryptomien prináša, a to je decentralizácia. Medzi najpopulárnejšie decentralizované burzy roku 2022 patrili:

- Uniswap
- Curve
- PancakeSwap
- DODO
- SushiSwap

Uniswap a Curve sme si už charakterizovali, preto by sme sa stručne pozreli na PancakeSwap. PancakeSwap je decentralizovaná burza ktorá operuje primárne na Binance Smart Chain, pričom od 1.9. sa rozšírilo pole pôsobnosti tejto burzy aj na sieť Ethereum. Jej priemerný mesačný zobchodovaný objem v roku 2022 bol 12,08 miliárd dolárov.

Ďalším protokolom je DODO Finance. DODO je protokol, ktorý je charakteristický algoritmom, ktorý poskytovateľom likvidity a tvorcom trhu poskytuje pevnú úroveň likvidity. Priemerný mesačný objem, ktorý bol v minulom roku na tejto burze zobchodovaný, predstavuje 5,18 miliardy dolárov.

SushiSwap je burza, ktorá podporuje swapy tokenov až z 10 rôznych blockchainov. Taktiež umožňuje poskytovanie likvidity vo viac ako 19 000 pooloch. SushiSwap je metrikou zobchodovaného objemu podobný burze DODO. Priemerný objem prostriedkov, ktorý bol zobchodovaný cez SushiSwap predstavoval takmer 5 miliárd mesačne.

Analýza protokolu - Uniswap a integrácia NFTs

Ako sme si už spomenuli, Uniswap je decentralizovaná burza, ktorá používateľom umožňuje nakupovať a predávať kryptomeny bez potreby centrálnej autority. Jednou z nových a významných novinek Uniswapu je integrácia nezameniteľných tokenov (NFTs).

NFT sú jedinečné digitálne aktíva, ktoré predstavujú vlastníctvo konkrétneho predmetu alebo časti obsahu, ako je napríklad umenie, hudba, videá a iné. Tento obsah je uložený na blockchaine, pričom ich charakter je podobne obchodovateľný ako tradičné aktíva. Spoločnosť Uniswap integrovala NFT do svojej platformy viacerými spôsobmi. Jedným z nich je trhovisko NFT, ktoré umožňuje používateľom obchodovať s NFT pomocou kryptomien. Toto trhovisko je poháňané smart kontraktmi, ktoré sú automaticky exekúované, čo znamená, že platforma nemá žiadny prístup ani možnosť zasiahnuť do procesu vyrovnania transakcie, ktorá je vykonaná medzi dvoma subjektmi.

Ďalším spôsobom integrácie je umožnenie používania NFTs vo forme kolaterálu v DeFi. Integrácia ďalšieho typu aktív prináša Uniswapu úplne nové príležitosti a možnosti, ktoré budú môcť používatelia tejto DEX využívať. Takýmto spôsobom sa zberatelia NFT nemusia zbavovať svojich diel, ale majú možnosť ich kolateralizácie. Takúto formu kolateralizácie ponúka zatiaľ len zopár búrz ako napríklad niftygateway alebo NFTfi.

Bridges (Mosty)

Cez kryptomosty bolo v roku 2022 presunutých približne 54,2 mld. dolárov. Medzi najpoužívannejšie mosty patrili HOP protocol, Synapse, Celer Cbridge, Stargate a Polygon PoS Bridge. V posledných mesiacoch je najviac používaným mostom Arbitrum Bridge s transakčným objemom 605,7 miliónov. Takýto nárast objemu transakcií je často spájaný so špekuláciou na airdrop, o ktorom sa diskutuje v posledných týždňoch čoraz viac. Druhým najpoužívanejším mostom je aktuálne Optimism Gateway. Týmto mostom prešlo za posledný mesiac približne 253,69 milióna dolárov.

REN – prechod na 2.0

REN, predtým známy ako Republic Protocol, je open source decentralizovaný protokol, ktorý umožňuje bezpečný a anonymný presun medzi blockchainami. V roku 2021 REN oznámil svoje plány na prechod na REN 2.0, čo je aktualizácia protokolu, ktorej cieľom je zlepšiť škálovateľnosť, bezpečnosť a použiteľnosť. Komunita REN tento prechod veľmi očakávala, pretože verí, že prinesie významné výhody pre protokol a jeho používateľov.

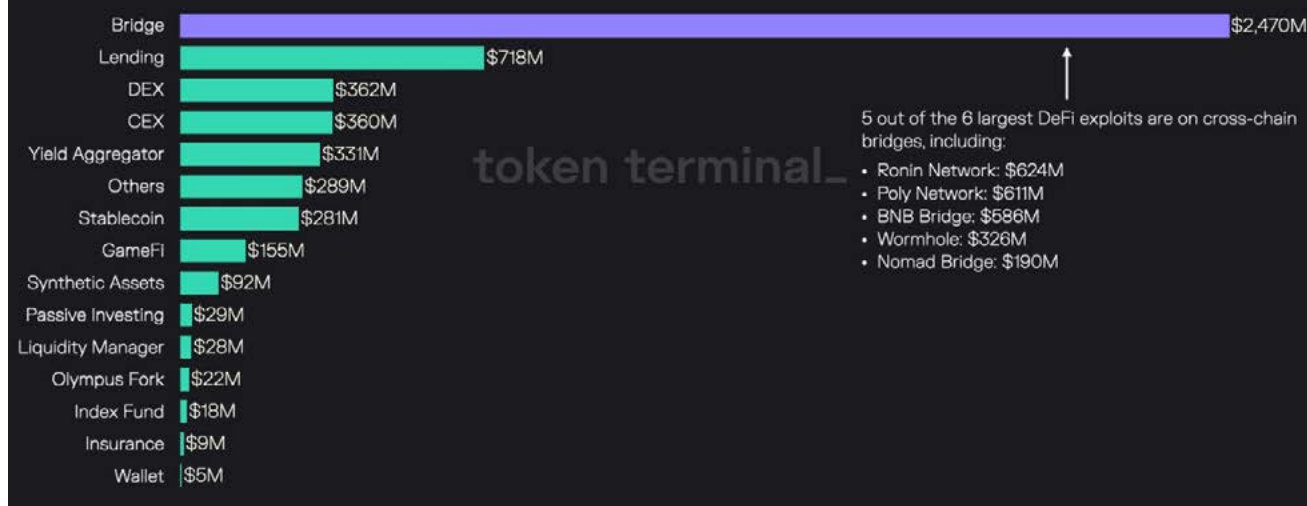
Jedným z hlavných cieľov aktualizácie REN 2.0 je zvýšenie škálovateľnosti protokolu. Cieľom REN 2.0 je vyriešiť tento problém implementáciou viacerých vylepšení škálovateľnosti vrátane použitia shardingu, ktorý protokolu umožňuje paralelné spracovanie viacerých transakcií. REN 2.0 zahŕňa tiež zavedenie nových funkcií, ako sú napríklad cross-chain atomické swaps, ktoré používateľom umožňujú výmenu digitálnych aktív medzi podporovanými blockchainami. Tento prechod na novú verziu so sebou niesol aj určité riziká. Hlavné riziko tkvie v tom, že, ak sa na sieti REN budú nachádzať nejaké zdroje, tak po prechode na novú verziu môžu byť trvalo stratené. Na tejto sieti sa ešte stále nachádza 640 BTC, ktorých časť držia aj hráči, ako sú napríklad Curve s 33,87 BTC alebo Uniswap s 9,95 BTC.

Hacky v sektore DeFi

V nasledujúcich odsekoch sa pozrieme na hackerské útoky v sektore DeFi, ktoré počas roku 2022 otriasli celou kryptokomunitou.

Bridge exploits account for ~50% of all exploited funds in DeFi, totaling ~\$2.5B in lost assets

Funds lost in exploits per protocol type since September 2020

Zdroj: Token Terminal

Nomad Bridge

Hack, ktorý sa stal na tomto cross-chain moste, vznikol vďaka zraniteľnosti v kóde. Túto zraniteľnosť si uvedomil útočník, ktorý si všimol, že kód Nomadu nesprávne overil to, že správa bola schválená predtým, ako ju Nomad spracoval. Akonáhle si túto chybu všimli aj ďalší užívatelia, stačilo im len skopírovať údaje útočníckej transakcie, vymeniť jeho adresu za svoju a hack bol vykonaný. Vďaka tejto chybe vybralo niekoľko tisíc adries totožnú sumu a to 202 440 USDC. Týmto hackom boli však zasiahnuté výlučne tokeny na báze Etherea. Medzi útočníkmi neboli iba zlí, takzvaní "black hat" hackeri, ale aj "white-hat", ktorí Nomadu vrátili späť viac ako 36 miliónov dolárov.

BNB hack

Problém na sieti Binance si všimli jej validátori. Postrehli podozrivú aktivitu na moste ich BSC Token Hubu. Validátori vyhodnotili, že cieľ vykonávanej aktivity na jednom z ich mostov je razenie dodatočných BNB tokenov. Hackeri si za 90 minút "vytlačili" BNB v hodnote 100 miliónov, pričom maximálna škoda mohla podľa odhadov dosiahnuť až hodnotu 570 miliónov. Vďaka promptnému zásahu validátorov siete sa to však nestalo. Týždeň po hacku Binance zareagovalo spálením 2 065 152,42 BNB čím vrátilo celkovú zásobu BNB na pôvodnú úroveň.

Wormhole

Wormhole je cross-chain bridge, ktorý umožňuje odosielanie a prijímanie tokenov z viacerých sietí ako je napr. Ethereum, Solana, Avalanche, Polygon, BNB Smart Chain a iné. Uskutočnenie hacku sa útočníkovi podarilo cez sfalšovanie platného podpisu transakcie, ktorý mu umožnil voľne vyraziť 120 000 wETH na sieti Solana. Tento zabalený (wrapnutý) ekvivalent etherea zodpovedal hodnote 325 milióna dolárov. Tokeny boli následne vymenené za približne 250 miliónov dolárov v ETH, ktoré boli z Wormhole adresy odoslané na adresu hackera. Týmto útokom sa útočníkovi podarilo zlikvidovať väčšinu etherov, ktoré slúžili ako zábezpeka ich wrapnutých verzii na sieti Solana. Kapitálovú diery, ktorá sa týmto hacknutím vytvorila, zaplnil fond rizikového kapitálu Jump Crypto a to v plnom rozsahu. Na svojom Twitteri následne uviedli, že cross-chain je jednou z podstatných oblastí potrebných pre multichainovú budúcnosť.

Axie Infinity

V oficiálnej správe spoločnosti sa uvádza, že hackerom sa podarilo získať prístup k súkromným kľúčom validačných uzlov, čo viedlo ku kompromitovaniu piatich z celkových deviatich validačných uzlov, čo je minimum vyžadovaných podpisov potrebných na odsúhlasenie transakcií. Hlavnú príčinu hacknutia možno vystopovať až do minulého roka, keď Axie DAO poskytla prístup spoločnosti Sky Mavis, aby v jej mene podpisovala transakcie s cieľom zmierniť objem používateľov. Tento prístup však nikdy nebol firme Sky Mavis odobratý, čo nakoniec viedlo k prístupu hackerov cez pomyselné zadné dvierka. To nakoniec vyústilo k hacknutiu aktív v hodnote 600 miliónov dolárov.

Harmony

Takisto ako pri predošlých hackoch, aj pri tomto hrala hlavnú rolu zraniteľnosť cross-chain mostu medzi Harmony, BSC a ETH. Spoločnosť Harmony však neodhalila presný spôsob odcudzenia prostriedkov z jeho mostu a odmietla ďalšie komentovanie vzniknutej situácie. Informácia, ktorá je známa, je len výška odcudzených prostriedkov. V inkriminovanom hacku bolo odcudzených približne 100 miliónov dolárov.

NFTS, GAMEFI A METAVERSE

Čo sa stalo s NFT trhom v roku 2022?

NFT Yearly Sales Overview

Shelly • 2022-12-23 • 7

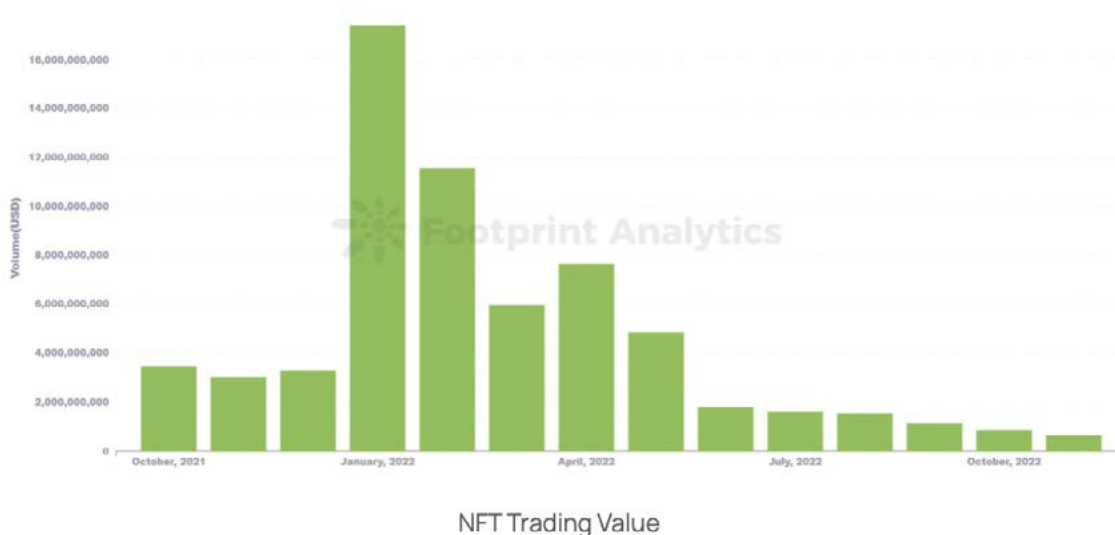
Block Date: Year	Sales (\$)	Unique Buyers	Unique Sellers	Transactions	Average Sales (\$)	Sum of Amount
2022	55,630,961,834.28	3,090,085	2,670,924	45,382,331	1,074.26	8,836,249,704.59
2021	20,200,911,355.46	1,577,930	891,707	14,362,148	1,374.15	73,671,754,378.93
2020	142,630,601.37	32,475	22,610	260,643	398.86	3,591,431,881.69
2019	19,152,362.80	8,051	7,911	98,963	106.04	108,095,219.26
2018	11,342,549.81	2,878	1,961	15,984	599.69	136,785,356.64
2017	140,221.16	167	83	1,222	114.75	498.82

Zdroj: Cryptoslate

NFTs sú stále považované za jeden z najzaujímavejších spôsobov, ako prilákať ľudí k tomu, aby si vyskúšali interakciu na blockchaine. Ak porovnáme rok 2022 s tými predchádzajúcimi, celkové tržby z predaja ku koncu roka činili viac ako 55,5 miliardy dolárov, čo je nárast o 175 % z 20,2 miliardy dolárov v roku 2021. Treba však dodať, že väčšina ziskov a rekordných predajov sa uskutočnila v prvom štvrtroku – odvtedy zaznamenávame kontinuálny trend poklesu tržieb.

Trading Value (V)

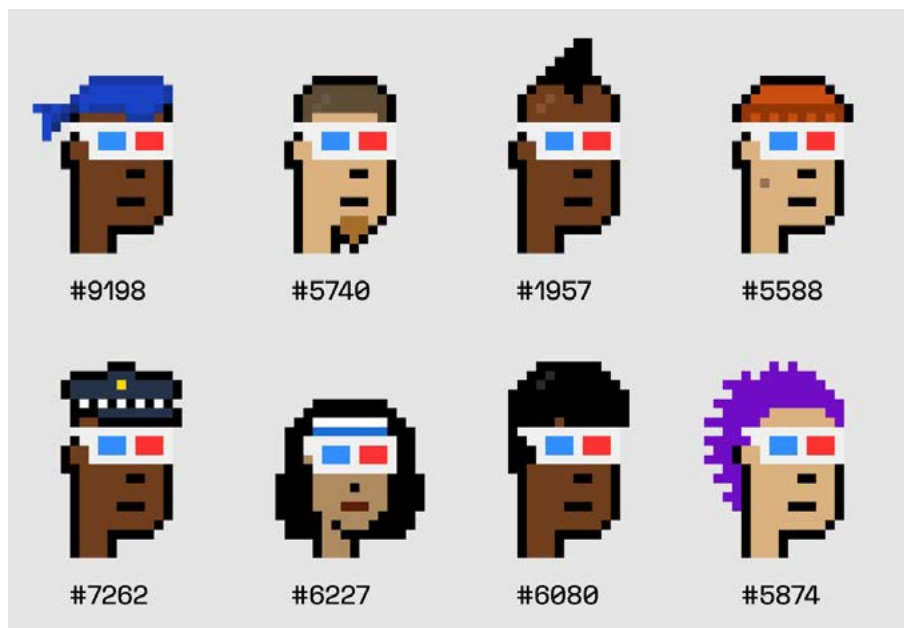
TS-Blockchain • 2022-12-23 • 4

Zdroj: Footprint Analytics

Napriek vysokému nadšeniu pre inovatívne využitia NFTs sa ku koncu roka 2021 zdalo, že trh je už príliš prepalený. Časy, kedy sa na OpenSea platforme predávali najbizarnejšie obrázky od výmyslu sveta za niekoľko miliónov dolárov, sú na určitý čas za nami. Objem obchodov NFT dosiahol svoj vrchol v januári s hodnotou 17,4 miliardy dolárov. Podľa portálu Bloomberg ku koncu roka 2022 objemy obchodov NFT klesli o 97 % zo svojho januárového maxima. Napriek obrovským poklesom metrík ako sú obchodované objemy, počet unikátnych vlastníkov NFTs a priemernej ceny na NFT, sme videli aj rôzne pozitíva. Vznikli zaujímavé projekty, umelecké

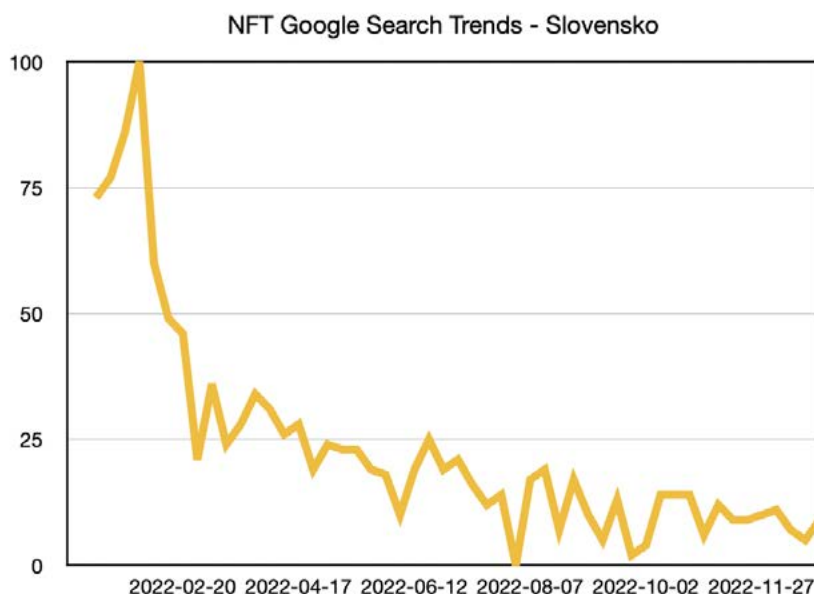
diela, unikátne zbierky priamo od umelcov či organizácií (napr. Johnny Depp vytvoril kolekciu Never Fear The Truth, FIFA World Cup 2022 NFTs) a mnohé ďalšie.

Zdroj: Twitter

Tento rok sa na NFT trhoviskách zobchodovali určité kúsky za pozoruhodné ceny. Tak ako v roku 2021, aj tento rok boli NFTs z kolekcie CryptoPunks populárne, ale vďaka tomu, aké jednoduché je NFT vytvoriť a pochopiť koncept jeho fungovania, prišlo na trh obrovské množstvo kolekcií. Za zmienku stojí napríklad XCOPY NFT vydražené za 6,2 milióna dolárov alebo NFT CryptoPunk #5588, ktoré sa predalo za 23,7 milióna dolárov. AssangeDAO, organizácia, ktorá bojuje za slobodu zakladateľa WikiLeaks Juliana Assangea, vyhrala ponuku na Assange a Pak's Clock NFT. Za tú vo februári zaplatila 52,7 milióna dolárov, ktoré išli na právnu obranu Juliana Assangea. Tieto rekordné ceny boli dosiahnuté na začiatku roku 2022 a nasledované boli poklesom.

Google trends - Slovensko

Zdroj: Google trends

Google štatistiky ukazujú, že aj na Slovensku počas celého roka klesal záujem o NFTs, ku koncu roka bol o 90 % nižší než januárové maximum. Najviac vyhľadávané boli NFTs v Číne, Hong Kongu a Singapure. Slovensko sa umiestnilo na 61. mieste v počte vyhľadávaní.

Decembrová bizarnosť: Trump Digital Trading Cards

Zdroj: The New York Times

Na začiatku decembra do kryptoumeleckého sveta nečakane zavítal aj Donald Trump, ktorý na sociálnej sieti Truth Social, ktorú používa ako alternatívu siete Twitter, oznámil svoju vlastnú kolekciu Trump NFT. Ešte v roku 2021 Trump vo svojich vyjadreniach nebol fanúšikom blockchainu a kryptomien, preto jeho NFT kolekciu na sieti Polygon, ktorá pozostávala zo 45 000 NFT pri štartujúcej cene 99 dolárov za kus, nečakal asi nikto.

Treba dodať, že za touto kolekciou stojí firma NFT INT, ktorej bola udelená licencia priamo od Trumpa na to, aby mohla použiť jeho výzor a podobu na NFT kartičkách. Peniaze zarobené priamo z predaja NFTs údajne nepôjdu na jeho prezidentskú kampaň. Okrem toho sa Trump teraz vyjadruje o NFT pozitívne ako o umení "veľmi podobnom bejzbalovej karte, ale oveľa vzrušujúcejšom."

Celá zbierka sa behom pár hodín vypredala a za 12 hodín priniesla zisk okolo 4,45 milióna dolárov. NFTs sa momentálne obchodujú na platforme OpenSea, kde sa cena pohybuje najčerstvejšie okolo 250 \$ za kus. Z ceny ide 10 % priamo tvorcom. Veľký hype už zrejme opadol, pretože zobchodované objemy aj ceny, za ktoré ľudia obchodujú tieto NFTčka, koncom decembra klesli o 90 %.

Čo je to metaverse?

Metaverse je virtuálny svet s virtuálnou ekonomikou, ktorý pomocou blockchainu umožňuje používateľom pracovať a hrať sa vo virtuálnej podobe sveta. Metaverse prináša online virtuálnu realitu, kde je možné pracovať, hrať sa, nakupovať, cvičiť a socializovať sa. Každý používateľ v metaverse si môže vytvárať svojich vlastných avatarov na základe rozpoznávania tváre, zakladať si vlastné podniky, kupovať nehnuteľnosti, vytvárať obsah, vlastníť aktíva, navštevovať koncerty a mnohé iné veci možné v reálnom svete – to všetko v jednom virtuálnom prostredí. Je to pohlcujúci zážitok, ktorý využíva blockchain a gamifikovaný mechanizmus DeFi na zabezpečenie funkčnej a digitálnej internej ekonomiky.

Meta – Čo bude s metaverse?

Zdroj: Meta

V roku 2022 toho bolo o spoločnosti Meta písané dosť – prepúšťanie viac ako 11 000 zamestnancov, pokles tržieb z Facebook Ads, ktoré vystupovali ako hlavný komponent príjmov spoločnosti a mnohé ďalšie správy.

Negatívne čísla sa ani zďaleka netýkajú len spoločnosti Meta. Píšeme o nej kvôli tomu, aby sme sa pozreli, ako pokročilo úsilie Marka Zuckerberga, ktorý vyčlenil veľa úsilia na budovanie vlastnej metaverse v nádeji, že vytvorí virtuálny svet pre státisíce používateľov.

Portál WSJ zverejnil čísla, podľa ktorých Horizon World (metaverse produkt od spoločnosti Meta), používa menej ako 200 000 užívateľov a väčšina z nich sa po vyskúšaní produktu už nikdy nevráti. VR súprava Oculus Quest zaznamenáva rekordný pokles predajov a v roku 2023 očakávame konkurenčné produkty od spoločností Apple a Sony, čo by potenciálne mohlo mať ďalší negatívny dopad na predajné čísla.

Mark Zuckerberg vo svojej vízii predstavil svet, v ktorom sú každodenné predmety nahradené digitálnymi a čo viac, transformovali by sa aj každodenné aktivity ako cvičenie, návšteva blízkych, spôsob, akým pracujeme a stretávame sa.

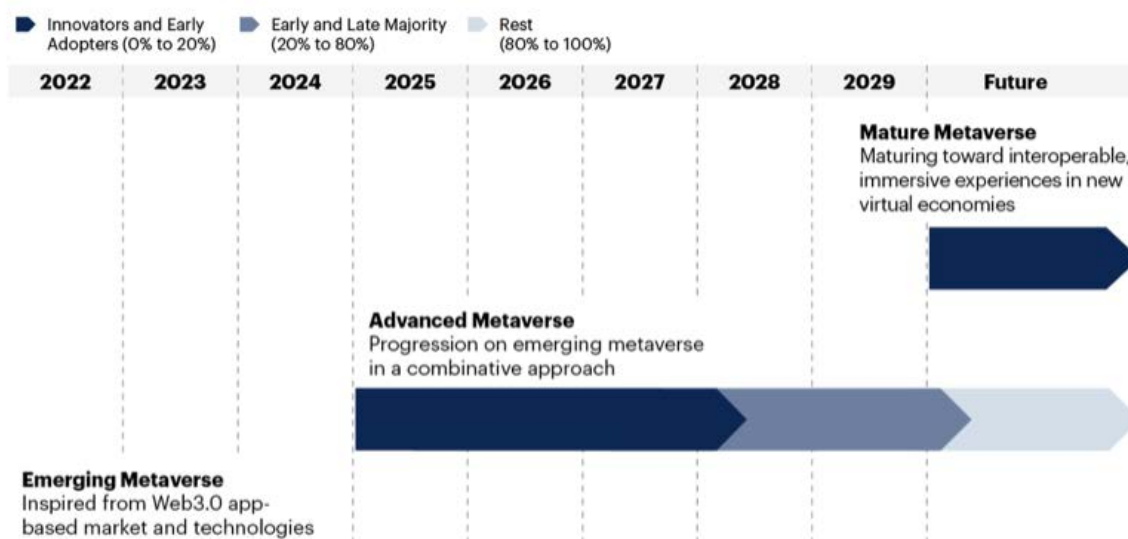
To, či je to dobrý nápad, je na diskusiu, každopádne rok 2022 nebol úplne tým najvhodnejším na takýto experiment. Návrat do "normálneho" života po Covide, kedy ľudia prestali tráviť všetok svoj čas online, zhoršenie ekonomickej situácie a aj nedostatočný due diligence firmy z hľadiska trhového potenciálu v tejto

oblasti prispeli k tomu, že len za rok 2022 stál tento experiment firmu až 18 miliárd dolárov v segmente Reality Labs, ktorý sa zaoberá AR/VR. Meta plánovala dosiahnuť čísla niekde okolo 500 000 používateľov produktu Horizon Worlds do konca roku 2022, čo sa ani zďaleka nepodarilo a vývoj tohto produktu je momentálne pozastavený. Pre porovnanie, aj najpopulárnejšie decentralizované virtuálne svety na blockchaine ako Decentraland alebo The Sandbox, majú len pár stoviek aktívnych používateľov za deň.

Ďalším aspektom je, že metaverse v takomto podaní nie je decentralizovaný, čo odrádza nielen používateľov, ale aj vývojárov, ktorí chcú budovať a predávať digitálne produkty v metaverse, od ktorých si Meta účtuje neuveriteľných 47,5 % (30 % poplatok za Meta Quest Store + 17,5 % poplatok Horizon Worlds). To im samozrejme nedáva žiadnu incentivu, keďže "Facebookovská metaverse" nemá ani dostatok používateľov, aby sa im tam vôbec oplátilo niečo budovať.

Metaverse verzia Web 3.0

Evolution Spectrum for the Metaverse

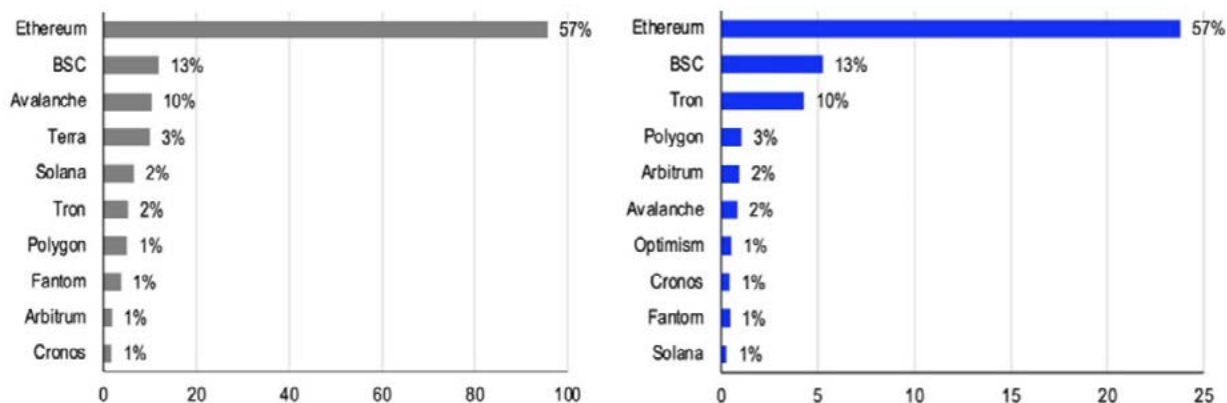
Zdroj: Gartner

Metaverse v decentralizovanej Web 3.0 podobe pozostáva z digitálnych svetov založených na blockchaine – základným pilierom je, že používatelia majú kontrolu nad vlastníctvom svojej identity, dát a aktív.

Metaverse je zrejme ešte stále vo svojich úplných začiatkoch, no postupne sa vynárajú nové nápady na jeho využitie, ktoré sa už netýkajú len hier, umenia a decentralizovaných svetov. Tento rok projekty Decentraland a Sandbox oznámili spolupráce s rôznymi finančnými inštitúciami – Standard Chartered a HSBC v spolupráci s The Sandbox, ako aj JPMorgan v spolupráci s Decentralandom nakúpili svoje prvé virtuálne pozemky. Módne značky ako Gucci a Burberry vytvorili svoje prvé virtuálne butiky v spolupráci so Sandbox a Blankos Block Party. V marci sa v Decentralande konal aj úvodný Metaverse Fashion Week.

ALTERNATÍVNE SMART KONTRAKTOVÉ PLATFORMY

Vývoj ekosystémov smart kontrakt platforiem v roku 2022

Zdroj: Coinbase, DeFiLlama

Napriek rastúcej konkurencii v podobe viac ako 140 L1/L2 smart kontraktových platforiem sa podarilo Ethereumu obhájiť prvé miesto. Kvôli momentálnym podmienkam na trhu celkový TVL na alternatívnych platformách klesol o viac ako 50 % – najväčší prepád zaznamenali platformy Terra a Solana. Na druhej strane, napríklad Binance Smart Chain (BSC) si stále drží svoju popularitu a platformy ako Polygon, Arbitrium, a prekvapivo Tron, zaznamenali významný percentuálny nárast. Rok 2021 sa niesol v znamení obľúbenosti a vzniku konkurenčných DeFi projektov na novších L1 platformách ako Solana, Avalanche, či Terra, no v roku 2022 sme sa vrátili naspäť k základom – populárne bolo opäť Ethereum, L2 riešenia na Ethereumu (Arbitrium, Optimism) alebo aj BSC či Tron – blockchainy forknuté z Etherea.

Krok k vyššej adopcii DeFi a k ľahšiemu používaniu ponúkli rôzne cross-chain protokoly, napríklad messaging protocol Layer Zero, ktorý prišiel s riešením umožňujúcim vzájomnú komunikáciu medzi blockchainami bez nutnosti závisieť na protokole tretej strany. Tento prínos umožní vytvárať nové druhy aplikácií, ako napr. swapové protokoly (Stargate) umožňujúce swapovať natívne aktíva medzi rôznymi podporovanými blockchainami, poprípade protokolom medzi sebou navzájom.

Implikácie pre smart kontraktovú platformu Solana po krachu burzy FTX?

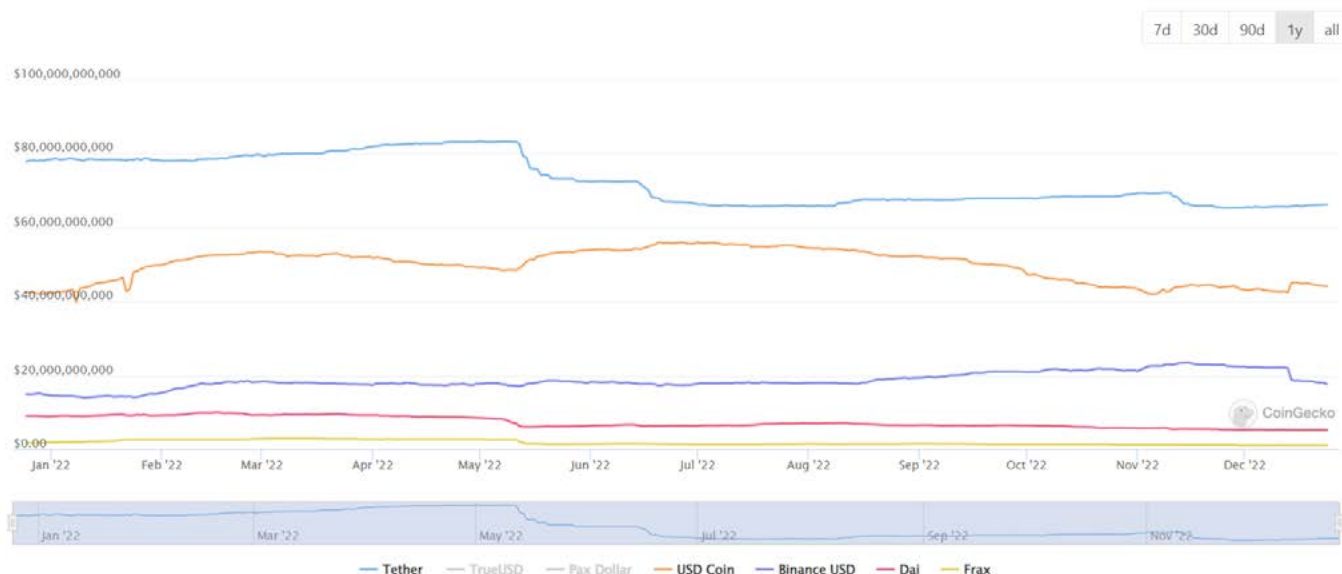
Pád centralizovanej burzy FTX ovplyvnil aj DeFi na blockchaine Solana, ktorému sa ešte počas tretieho kvartálu darilo. Dovtedy na ňom vznikali nové projekty a celý ekosystém sa javil byť stabilný. Solana lákala mnohých svojou rýchlosťou, škálovateľnosťou a nízkymi poplatkami.

Solana však bola úzko spätá so Samom Bankmanon-Friedom (SBF), jeho traderským fondom Alameda Research a jeho projektom Serum, ktorý bol jedným z hlavných poskytovateľov DeFi likvidity na Solane. Súčasťou projektu Serum bola kniha objednávok, ktorá bola integrovaná do takmer všetkých projektov. Ukázalo sa, že Serum nebol kontrolovaný komunitou, ale privátnym kľúčom, ktorý bol vo vlastníctve burzy FTX – čo v podstate znamenalo, že každý, kto mal prístup ku kľúču, mohol svojvoľne meniť pravidlá a kód.

Tým pádom DeFi na Solane nebolo až také decentralizované, ako mnohí dúfali, obzvlášť ak používali Serum. Firmy okolo burzy FTX mali vo vlastníctve takmer všetky SRM tokeny (97 %) v obeh. Vďaka on-chain dátam mnohí na sieti Twitter poukázali na to, ako Alameda Research nakúpila tokeny zo Solana ekosystému, participovala na DeFi na Solane (yield farming) a následne tokeny predala po tom, ako cena tokenov vystrelila po zalistovaní na burze FTX – čiže v podstate forma insider tradingu.

Mnohí sa pýtajú, čo bude so Solanou v nasledujúcich mesiacoch. Pravdou je, že táto sieť má stále veľa zástancov, najmä v okruhoch vývojárov na Solane. Situácia však nie je dobrá, pretože veľa likvidity odišlo s projektom Serum a komunita sa mierne roztrieštila. Pozitívom je, že centrálny element, ktorým bol veľký stake firiem Alameda Research a FTX v ekosystéme je preč, čo môže potenciálne prilákať nový záujem o DeFi projekty na Solane. Po oficiálnom oznámení krachu burzy FTX sa vývojári a komunita veľmi rýchlo zmobilizovali a rozhodli forknúť Serum (projekt SBF) a vytvoriť nový projekt OpenBook, a pokračovať tak bez akýchkoľvek väzieb na burzu FTX. Okrem toho, Solana Labs chystá v januári hackathon a ponúka granty pre vývojárov nového projektu OpenBook, ktorý má Serum nahradiť.

STABLECOINY

Zdroj: Coingecko

Rok 2022 bol pre adopciu stablecoinov premenlivý. Medzi stablecoiny s najvyššou trhovou kapitalizáciou patrilo USDT (takmer 66,3 miliárd dolárov) a USDC (42,2 miliárd). V roku 2022 tradičnejšie stablecoiny ako DAI a USDT stratili zo svojej trhovej kapitalizácie významné percentá. USDT stratil približne 15 %, pričom DAI od začiatku tohto roka stratil viac ako 42 % svojej trhovej kapitalizácie. Dopyt po stablecoine FRAX klesol podobne ako v prípade DAI, a to až o 43 %.

Avšak, nie všetky tituly, ktoré sa pohybujú na trhu stablecoinov, utrpeli stratu. Najvýznamnejší nárast trhovej kapitalizácie zaznamenal stablecoin emitovaný burzou Binance. Trhová kapitalizácia BUSD počas roka 2022 narástla o takmer 22 %. Ďalší stablecoin, u ktorého rástla preferencia používateľov bol USDC. Tento rast preferencií vyústil však len do 4,6 % nárastu trhovej kapitalizácie tohto stablecoinu emitovaného firmou Circle Internet Financial, LLC.

Ako na tom v roku 2022 boli alternatívne stablecoiny?

Pre obsiahnutie vývoja trhovej kapitalizácie alternatívnych stablecoinov sme sa pozreli na významné stablecoiny tejto kategórie ako sú FRAX, Pax Dollar (USDP) a USDD. Medzi týmito stablecoinami mal najvyššiu kapitalizáciu FRAX, ktorý svojím inovatívnym systémom vedenia monetárnej politiky alokuje aktuálne viac ako miliardu dolárov. Na začiatku tohto roka to však bolo až 1,81 miliardy, čo značí, že jeho trhovú kapitalizáciu za posledný rok klesla až o 43 %. Záujem o stablecoin USDP, ktorého hodnotu zabezpečujú americké krátkodobé dlhopisy (tzv. treasury bills) a iné ekvivalenty hotovosti, mal v poslednom roku jasný klesajúci trend. Od začiatku roku trhovú kapitalizáciu tohto stablecoinu klesla o viac ako 15,5 %.

Ďalší stablecoin, ktorý je nutné spomenúť, je diskutabilný USDD od protokolu Tron. Ide o algoritmický stablecoin, ktorého mechanizmus razenia a pálenia peňažnej zásoby pripomína mechanizmus, na ktorom v tomto roku zlyhal protokol Terra. Protokol, za ktorým stojí Justin Sun, však vo whitepaperi tvrdí, že tento stablecoin bude nadmerne kolateralizovaný minimálne vo výške 120 %, a to likvidnými aktívami ako sú napríklad BTC, USDT a TRX. Tento stablecoin vznikol v máji roku 2022. Trhová kapitalizácia USDD je relatívne stabilná a od 10. júna sa pohybuje v rozmedzí od 667 až 799 miliónov dolárov.

USDC - Zmrazenie adries spojených s protokolom Tornado Cash

8. augusta 2022 vydal americký regulačný úrad pre kontrolu zahraničných aktív (OFAC) sankcie na protokol Tornado Cash. OFAC tento krok odôvodnil tým, že sa jednoducho snaží zabrániť hackerom skupiny Lazarus legitimizovať ukradnuté kryptomeny. Na tieto sankcie okamžite reagovala spoločnosť Circle, a to tak, že zmrazila všetky USDC na adresách, ktoré v tom čase interagovali s Tornado Cash. Tieto sankcie dopadli na 81 adries, na ktorých bolo zmrazených 75 000 USDC. Podľa Dune Analytics je aktuálne zmrazených viac ako 7,3 mil. USDC, ktoré ležia na 151 adresách. Čo stojí za zmienku je fakt, že autor samotného kódu (Jeff Coleman) bol 4 dni po oznámení zadržaný políciou za podozrenie zapojenia sa do činnosti utajovania finančných tokov a prania špinavých peňazí, čo je nebezpečný precedens. Ešte nikdy sa totiž nestalo, že by istý štátny orgán zakázal slobodu prejavu (ktorým kód je).

Argument, ktorým sa používatelia tohto protokolu ohradili, bol, že si chcú na transparentnom blockchaine zachovať svoju anonymitu, keďže sa v prípade, ak vlastní veľké objemy napr. ETH, automaticky stávajú terčom útokov. Prostredníctvom tejto aplikácie mali užívatelia možnosť zachovať si svoju anonymitu a tým aj bezpečnosť. Dokonca aj Vitalik Buterin na sankciu reagoval a to tak, že aj on sám niekoľkokrát použil aplikáciu na anonymizáciu svojej adresy, keď posielal prostriedky ukrajinskej vláde určené na podporu na začiatku vojnového konfliktu na Ukrajine. Americké štátne orgány však takúto aktivitu považujú od 8.8.2022 za nelegálnu.

MakerDao - Interakcia s TradFi

MakerDao v októbri minulého roka oznámilo trojkrovový postup, akým chce urobiť svoj protokol viac odolným a decentralizovaným. Súčasťou tohto plánu je zmeniť charakter kurzu DAI. Stablecoin DAI je aktuálne naviazaný na USD a to 1:1. Po skompletizovaní všetkých troch krokov sa z DAI stane stablecoin s plávajúcim kurzom. Prvým krokom, aby sa tento plán zrealizoval, je vytvorenie expozície voči aktívam z tradičných financií. Pre tieto aktíva si MakerDao zvolilo americkými štátnymi pokladničnými poukážkami so splatnosťou do 1 roka a korporátne dlhopisy v pomere 4:1. Na túto investíciu si MakerDao vyčlenil až 500 mil. dolárov.

NOVINKY VO FUMBI ZA ROK 2022

Fumbi na Dubai Expo 2020

Fumbi sa ako jediná kryptoinvestičná spoločnosť zo Slovenska zúčastnila výstavy Expo Dubai 2020. Náš CEO Juraj Forgács v Dubaji prednášal na tému Bitcoin: odkiaľ pochádza a ako získava hodnotu.

Pozvanie Fumbi na Dubai Expo 2020 prišlo od Ministerstva hospodárstva a podľa nášho CEO Juraja je signálom toho, že štátne inštitúcie si uvedomujú dôležitosť technológie kryptoaktív pre budúcnosť Slovenskej republiky.

Ocenenia SuperBrands a Deloitte Technology Fast 50

V roku 2022 sme získali dve významné ocenenia – SuperBrands Slovakia 2022 a Deloitte Technology Fast 50.

Medzinárodný program Superbrands je najuznávanejšou nezávislou globálnou autoritou v oblasti hodnotenia obchodných značiek. Každoročne vyberá top brandy zo všetkých značiek pôsobiach na trhu na základe obchodných výsledkov a prieskumu verejnej mienky. Tie následne posudzuje odborná porota Brand Council zložená z expertov na biznis, komunikáciu, marketing a médiá. Do klubu najsilnejších značiek sa zaradila aj naša spoločnosť Fumbi, ktorá má už viac ako 110 000 používateľov a ktorá uviedla prvú kryptoinvestičnú televíziu reklamu v Európe.

Okrem toho, Fumbi získalo 3. miesto v kategórii Companies to Watch (Spoločnosti, ktoré treba sledovať) v súťaži Deloitte Technology Fast 50, ktorá hľadá a oceňuje najrýchlejšie rastúce technologické firmy v strednej Európe. Do súťaže sa celkovo prihlásilo až 400 firiem zo 16 krajín a Fumbi sa umiestnilo vôbec najvyššie zo všetkých slovenských spoločností vo svojej kategórii.

Fumbi na pošte

Jedným z významných projektov tohto roka bola integrácia Fumbi na Slovenské pošty. K možnostiam nakúpiť si kryptomeny bankovým prevodom či platobnou kartou, tak pribudla možnosť spraviť vklad na svoj Fumbi účet na ktorejkoľvek pošte na Slovensku a pokojne aj v hotovosti.

Túto službu, ktorú sprostredkováva spoločnosť SKPAY, je možné využiť na kúpu kryptomien za hotovosť alebo kartou už od 50 €.

Fumbi mobilná aplikácia

Fumbi v priebehu tohto roka spustilo svoju vlastnú mobilnú aplikáciu. Prostredníctvom aplikácie môžu klienti okrem sledovania svojho zostatku na účte aj jednoducho investovať svoje financie do kryptomien prostredníctvom Fumbi produktov a jednoducho si ich aj vybrať. Stačí si zvoliť produkt, platobnú metódu a spraviť vklad v minimálnej výške 50 €. Aplikácia je dostupná na stiahnutie v obchodoch Google Play (Android) a App Store (Apple).

Fumbi Kredit

V prvej polovici tohto kalendárneho roka sme verejnosti predstavili novú inováciu v podobe Fumbi Kreditu. Fumbi Kredit umožňuje našim klientom reagovať na trhové pohyby oveľa pružnejšie – ktokoľvek si môže kedykoľvek vložiť prostriedky do Kreditu, ktorý môže vložiť do našich produktov práve vtedy, keď sa mu to bude zdať najvýhodnejšie.

Zároveň môže každý vďaka kreditnému systému rýchlo presúvať svoje prostriedky medzi jednotlivými Fumbi

produktami bez toho, aby si musel posilať financie na svoj bankový účet. Vklad a výber do Fumbi Kreditu v eurách je bezplatný.

Fumbi Academy

Počas tohto roka sme vo Fumbi spustili vzdelávaciu akadémiu s názvom Fumbi Academy. Momentálne sa v nej nachádza 15 videí, ktoré vás prevedú od úplných základov v oblasti kryptomien a technológie blockchainu až po komplexné a technicky náročnejšie informácie. Akadémia je verejne dostupná a pozrieť si ju môže ktokoľvek, jedinou podmienkou je mať vytvorený účet vo Fumbi.

My vo Fumbi zastávame názor, že vzdelávanie v oblasti kryptomien je nesmierne dôležité a priam nevyhnutné. Preto sme radi, že okrem našich Fumbi podcastov môžeme šíriť povedomie o kryptomenách aj prostredníctvom vzdelávacej akadémie.

Fumbi Staking Portfólio

Spoločnosť Fumbi začiatkom septembra rozšírila svoje produktové portfólio o nový produkt s názvom Fumbi Staking Portfólio. V našom novom produkte je možné nájsť až 10 kryptomien fungujúcich na konsenzuálnom algoritme Proof-of-Stake, ktoré našim investorom generujú odmenu zo stakingu vo výške 5 – 7 % ročne priamo v kryptomenách.

Tieto kryptomeny majú nižšiu trhovú kapitalizáciu než bitcoin, a preto ich cena zvykne kolísať viac, než cena bitcoinu. Odmenou za podstúpenie vyššieho rizika je však možnosť dosiahnutia vyššieho výnosu. Pri tomto produkte naši klienti neplatia žiaden vstupný ani ročný poplatok a ich odmena je pripisovaná každý týždeň.

Fumbi Zamestnanecký Program

Fumbi sa rozhodlo expandovať aj v oblasti adopcie kryptomien zo strany slovenských firiem. Naši odborníci preto vytvorili produkt, ktorý umožní zamestnávateľom vyplácať zamestnancom časť mzdy priamo v kryptomenách na ich zabezpečený účet vo Fumbi.

V tomto produkte majú samotní zamestnanci firiem na Slovensku možnosť vybrať si, akú časť zo svojej mzdy chcú investovať do kryptomien. Zamestnávatelia tak môžu svojim zamestnancom ponúknuť unikátny benefit, ktorý môže zlepšiť ich postavenie na konkurenčnom trhu.

INVESTUJTE DO KRYPTOMIEN S FUMBI

Využite aj vy potenciál kryptomien a investujte s nami jednoducho, bezpečne a na pár klikov. Krypto prinášame širokej verejnosti už pri malom vklade a tak, aby sme minimalizovali všetky možné riziká. Od roku 2018 sa na nás spolieha už vyše 110 000 spokojných klientov.

Vo Fumbi môžete investovať do dynamických portfólií alebo do vybraných kryptomien s vkladom už od 50 €.

Portfólio produktov Fumbi

- Fumbi Index Portfólio**
 Náš najobľúbenejší produkt Fumbi Index Portfólio sa momentálne skladá z viac ako 20 top preverených kryptomien. Sofistikovaný Fumbi Algoritmus v ňom kopíruje rast celého trhu kryptomien.
- Fumbi Staking Portfólio**
 Vo Fumbi Staking Portfóliu nájdete 10 kryptomien, ktoré budeme za vás stakeovať. Tieto kryptomeny majú nižšiu trhovú kapitalizáciu než bitcoin, a preto môžu byť volatilnejšie. S vyšším rizikom však prichádza aj možnosť vyššieho zisku.
- Fumbi Vlastná Voľba**
 S Fumbi Vlastnou Voľbou prinášame každému možnosť investovať do kryptomeny podľa vlastného výberu. Vyberte si vami preferovanú kryptomenu a investujte do nej jednoducho, pohodlne a bezpečne.
- Fumbi Bitcoin a Zlato**
 Svetovo unikátny produkt Fumbi Bitcoin a Zlato sleduje hodnotu Bitcoinu a kryptomeny PAX Gold, ktorá je krytá reálnym zlatom. Algoritmus vaše financie rozdeľuje v pomere 50:50. Inteligentne dokupuje kryptomenu, ktorá klesla, a predáva tú, ktorá narástla. Vďaka tejto kombinácii si môžete jednoducho a bez stresov sporiť na svoju budúcnosť.
- Fumbi Úschova**
 Máte zakúpené kryptomeny a premýšľate, ako ich čo najbezpečnejšie uložiť? Využite prvotriednu možnosť úschovy kryptomien s Fumbi. Spolupracujeme s lídrami na trhu, aby bolo vaše krypto vždy v bezpečí.
- Fumbi Biznis Vlastná Voľba**
 Zhodnoťte majetok svojej firmy bezpečne s prvou spoločnosťou na Slovensku, ktorá prináša sofistikovaný nástroj na investovanie do kryptomien aj právnickým osobám.
- Fumbi Biznis Staking Portfólio**
 Vo Fumbi Biznis Staking Portfóliu nájdete 10 kryptomien, ktoré budeme za vás stakeovať. Tieto kryptomeny majú nižšiu trhovú kapitalizáciu než bitcoin, a preto môžu byť volatilnejšie. S vyšším rizikom však prichádza aj možnosť vyššieho zisku.
- Fumbi Zamestnanecký Program**
 Prostredníctvom Fumbi môžete zamestnancom svojej firmy priniesť unikátny benefit – časť výplaty môžu automaticky dostávať vo forme krypta na svoj vlastný zabezpečený Fumbi účet. Vaši zamestnanci si zvolia, akú časť výplaty budú dostávať vo forme kryptomien do produktu Fumbi Index Portfólio. Vďaka vám nebudú musieť robiť vklady a suma sa im bude na účet pripisovať automaticky každý mesiac.

www.fumbi.sk